

ILDØFISKEØ

TISSKRIFT FOR NY LITTERATUR

#19 · 1998

REDAKTION: CARSTEN RENÉ NIELSEN OG ROLF SINDØ. ILDFISKEN UDKOMMER TRE GANGE ÅRLIGT. ABONNEMENT: 100 KR. ÅRLIGT, 40 KR. PR. NUMMER I LØSSALG (PRISERNE ER INKLUSIV MOMS OG FORSENDELSE). EKSPEDITION OG REDAKTION: ILDFISKEN, SKOVVEJEN 69 B, 2. SAL, 8000 ÅRHUS C. TLF.: 86 76 37 47. HJEMMESIDE: WWW.POESI.DK/ILDFISKEN. E-MAIL: CRN@GET2NET.DK. UDGIVET MED STØTTE AF KULTURMINISTERIETS BEVILLING TIL ALMENKULTURELLE TIDSSKRIFTER. GRAFISK DESIGN: PER ANDERSEN. TRYK: WERKS OFFSET. © BIDRAGYDERNE OG ILDFISKEN. ISSN 0906-5202.

DEBUTANTER 1997-98

Dette er det andet af *Ildfiskens* to dobbelte temanumre, hvor der sættes fokus på de sidste par års skønlitterære debutanter.

Til det forrige nummer bidrog Sidsel Falsig Pedersen, Catrine Werchmeister, Jakob Ejersbo, Anne Lise Marstrand-Jørgensen, Thøger Jensen, Robert Zola Christensen, Kaspar Kaum Bonnén, Claus Berg, Else Tranberg Hansen og Jesper Wung-Sung.

Til dette nummer bidrager Jeannet Ulrikkeholm, Kim Johannessen, Mette Moestrup, Jan Sonnergaard, Charlotte Titika Røtkjær, Ulrikka Strandbygaard, Peter Nordahl, Mikael Josephsen, Morten Alsinger og Henriette Houth.

ECONOMIQUE

Margrethe (forfatter) og Sanne (operasanger og komponist) følges ad ned til stationen i Høje Tåstrup. De har lige været til messe i Sct. Pauls Kirke.

Margrethe: – Du har da ikke sendt dine halvfærdige kompositioner af sted til pladeselskabet nu, Sanne!

Sanne: – Jo. Jeg syntes, jeg trængte til lidt respons udefra.

Margrethe: – Det er ufatteligt, at du ikke har lært endnu, at man er alene, når man skaber. Hvem tror du, Gud diskuterede med, da han hængte stjernerne og planeterne på himmelhvælvingen? Buddha? Eller Allah måske? Og Jesus, da han skulle fuldbyrde sin skæbne, hvem tror du egentlig, han rådførte sig med? Han var alene, du. Først i ørkenen, og senere da han skulle slæbe sit kors til Golgatha.

Sanne: – Han fik da støtte.

Margrethe: – Han blev bakket op, ja, men vennerne blandede sig ikke. De trøstede men gjorde sig ikke til dommere, og uanset hvordan du vender og drejer den, Sanne, er det vanvid, at du har ladet ham chefen blande sig nu, hvor du endelig havde fået hul på bylden, nu hvor du lige havde fået det til at flyde. Var det i øvrigt ikke din chef, du sendte det der postkort med menneskeaben, der sad med benene over kors i en sækkestol og hørte Pavarotti i høretelefoner?

Sanne: – Jo, men det var dengang, han kasserede »Solkongen« på min sidste CD. Det var den smukkeste hymne, og jeg havde lavet den til ham, fordi han havde fået mig ud af min krise.

Margrethe: – Hvad for en krise?

Sanne: – Dengang jeg var ved at gå til, fordi jeg ikke turde lave noget. Jeg kunne være måneder om at komponere fire linier, der ikke kunne bruges til noget alligevel. Jeg var gået død som en flue i en ravklump. »Tegn dine følelser i nogle sjællandskaber i stedet for at skrive dem ud i ord og musik,« beordrede min chef så, da han forstod, hvor galt det var fat. »Du må ikke skrive en stavelse, før jeg siger til.«

Margrethe: – Det bliver sgu mere og mere mystisk med den boss, synes jeg.

Sanne: – Det var nu ikke så tosset et råd, for da jeg sad og ærgrede mig over, at jeg ikke kunne udtrykke mig i farver på papiret heller, begyndte sangene at dukke op i smug. De myldrede frem som tyve om natten, og det var en pinsel og en plage

ikke at kunne skrive dem ned. Da jeg fik tilladelse til at komponere igen, brød tonerne ud i et lydorgie, som jeg nedfældede på papir. Jeg glædede mig som et lille barn, da jeg skulle synge min hyldest til ham. »Du skal høre værket i en kirke,« sagde jeg, og beordrede ham herud.

Margrethe: – Fik du ham til at troppe op i Sct. Pauls Kirke her i Høje Tåstrup?

Sanne: – Yes. Da han gik ind ad hoveddøren, så han advarslen om, at kirken er tv-overvåget. Han studsede lidt og spurgte, om jeg var ved at lave en reklamefilm. Jeg forklarede, at skiltet var permanent og var hængt op for at afskrække ransmænd, og viste ham de 14 billeder i Via dolorosa. »Synes du ikke selv, det er underligt, at I bliver filmet, når I går her og beder?« spurgte han og pegede op på kameraet oppe ved orgelet. Organisten troede, at det var hende, han vinkede til, så hun vinkede igen. »I bliver måske også optaget på film, når I skrifter?« spurgte han totalt opslugt af det elektriske øje, som han mente summede så sært. »Hvem har I så til at sidde og kikke i det? En nonne vel sagtens, for præsten har da ikke tid.«

Margrethe: – Hvad sagde han så, da I spillede hyldesten for ham?

Sanne: – Jamen det var jo det, der var så skuffende. Han kunne godt høre, at der var noget dybt følt og ægte i udtrykket, men han vurderede, at den aldrig ville blive et hit, og så kasserede han den.

Margrethe: – Han skrottede din bedste hymne, og så beder du ham en gang til om at forholde sig til dine ufærdige kompositioner? Det er vanvid. Du ved nok, der er en berømt fransk forfatter, der har sagt, at det ufærdige værk kan sammenlignes med et udøbt barn, der sidder og ryster i Limbo. Smukt symbol på den skrøbelige og hudløse tilstand, kunstneren befinder sig i, inden han tør gøre værket færdigt. Inden han sender det ud i verden. O.k., hvis jeg skal være ærlig, kender jeg den godt fra mig selv, Sanne. Jeg har også en forbandet tendens til at involvere min kæreste for meget i mine »udøbte børn«. Han flygter, når jeg kommer med mit halvfærdige manuskript under armen. Da vi var i Frankrig sidste sommer, havde jeg planer om at lade en gammel kone omkomme ved en bilulykke i femte afsnit. »Af jord er du kommet, til jord skal du blive, af jord skal du igen opstå,« sad jeg og sagde, og så kom jeg til at græde. Jeg så det hele så levende for mig, det var præcis som at skulle tage afsked med et rigtigt levende menneske. »Uh hu, uh hu«, hulkede jeg, da jeg forestillede mig den dumpe lyd, man hører, når den første skovlfuld jord rammer kisten. Så blev det altså også for meget for ham. »Jeg bilder mig slet ikke ind, at jeg som kunstner kan måle mig med dig,« sagde han, »men jeg vil altså ikke reduceres til at være et øre, eller sagt på en anden måde, jeg er skide træt af at være dit alter ego, som du diskuterer med, når du er inde i dine kreative processer. Det er repektløst af dig at behandle mig på den måde. Kan du ikke også godt selv se det, Nuggi?« fortsatte han. »Jeg støttede dig i de 7 år, din psykoanalyse stod på. Kan du huske, hvor ulykkelig, du blev, når psykologen ikke kunne afkode dine drømme? Og hvor hid-

sig du blev, når han ikke kunne få hoved og hale i dine associationsrækker: menstruerende hest i køleskab, grædende ko på motorbanen og far kaster fluer i gips. Jeg ydede mit bedste og troede ærlig talt, vi var kommet et skridt videre, da det sidste honorar var betalt. Nu er det, som om alt det sørgelige gentager sig, blot inden for fiktionens rammer. Elendigheden må sgu da høre op en dag.« »Måske skulle jeg skrive en roman om det,« fløj det ud af munden på mig. »Jeg kan lige se sådan to kunstnere som os sidde og diskutere det her problem på en balkon i Frankrig, det er bare at sætte pen til papir. »Af jord er du kommet« ville da være en inspirerende arbejdstitel.« Så skodede han sin smøg, smækkede med døren og forsvandt. Og jeg forstår ham, Sanne, det gør jeg vitterlig, for jeg beder ham jo om at forholde sig til noget, der ikke rigtig findes endnu. Kan du ikke se det? Jeg har for nylig talt med en muslim om det, og han sagde, at den skabende proces er sammenlignelig med en sammenkogt ret. Ingredienserne skal i gryden, det siger sig selv, men når det hele er puttet i, skal man skal ikke gå og lette på låget hele tiden. Retten skal have lov at simre i fred, ellers forsvinder kraften.

Sanne: – Jamen, du har fuldstændig ret. Jeg har også undret mig over, hvad det er, der gør, at jeg har lyst til at høre chefens dom, inden jeg har sat den sidste prik på nodepapiret. Han siger ikke noget særligt, kikker bare på mig og nikker lidt en gang imellem. Det er virkelig underligt, for når jeg kommer hjem, føler jeg, at jeg er kommet et skridt videre. Så kan jeg lidt igen.

Margrethe: – Den kender jeg godt fra mig selv, Sanne. Når man sidder over for sådan en selvsikker kræmmer, føler man, at de kan se lige ind i knoglemarven. Man pisker sig op til at præstere sit ypperste, fordi man tror, de venter det af én, men det er selvbedrag, det kan jeg godt sige dig. Det er Dumbo og den magiske fjer om igen. Den berømte babyelefant var også født som kunstner, han turde bare ikke flyve, det var først, da han fik en halefjer fra den mindste og dumme af kragerne, at han turde lette. »Hold godt fast i den magiske fjer, Dumbo!« peb musen, og så fløj de op over skyerne. Dumbo kunne sagtens have fløjet uden halefjeren, han troede bare ikke nok på sig selv.

Sanne: – Sådan lærte jeg forresten at svømme. Lige præcis sådan som du beskriver det med elefanten. »Hold fast i den magiske finger!« sagde min far, og rakte sin pegefinger frem. Hvad var det nu, du sagde om kræmmerne?

Margrethe: – Nå ja. Det er det samme. De rækker kunstneren en magisk fjer, når han er gået i stå, men det er bare psykologisk. Der er ikke et gram magi i det, de kommer med. Alle de konsulenter og chefer, de ansætter på forlagene og pladeselskaberne rundt omkring, de sidder der i deres smarte tøj og vipper med lakskoene, og så gør de sig kloge på noget, som de ikke har en skid forstand på. Du kunne lige så godt diskutere med en mannequindukke fra Magasin eller Illum.

Sanne: – Noget må de da kunne.

Margrethe: – Noget kan de, men de er som aber – de kan efterligne, ikke skabe selv. De er ikke kunstnere, Sanne. De mangler den åre.

Sanne: – Er du ikke lidt uretfærdig over for aberne der? Jeg kan da huske, at der var en chimpanse i Zoologisk Have, der kunne male abstrakt, da jeg var lille. – Se, hvor han kan, ham Picasso! sagde min mor, når han stod med sine lange arme og tværede farverne ud på staffeli og lærred. Nogle gange tisede han på kunstværket, inden han var færdig. – Din gris! skreg børnene, når han stod og drak det. – Hvor er du ulækker! jublede de. (Sanne griner lidt.) Nej, jeg tror nu på, at de der chefer kan noget, du. De må da have opøvet en vis rutine i at se igennem tingene og skære igennem. Jeg kommer til at tænke på, at når min mor skulle have nye sko som barn, skulle hun stille sin fod op på et bræt, og så lyste ekspedienten lige igennem med de stærke røntgenstråler for at se, hvilken størrelse, de skulle købe. På den måde investerede de aldrig i fejlstørrelser.

Margrethe: – Og det er det, du mener, de bruger konsulenterne til? Du tror, de har røntgenblik og gennemskuer kvaliteter og mangler. Jeg kan godt sige dig, du, de gennemskuer ikke en skid. Tværtimod, meget af det, de udgiver, fatter de ikke en stavelse af selv. De tør bare ikke indrømme det.

Sanne: – Indrømme?

Margrethe: – Ja, indrømme. Den sidste bog, jeg fik udgivet, fattede min redaktør da ikke en brik af. Det gjorde han vitterlig ikke.

Sanne: – Hvordan ved du det?

Margrethe: – Det kunne jeg se på hans udtryk. Og så tog jeg stikprøver. »Hvad føler du, når du læser det og det?« spurgte jeg, og så blev han helt forlegen og satte mere tevand over bare for at vinde tid. Hans indiske sølvarmbånd raslede rigtigt, mens vi diskuterede frem og tilbage. »Det der er smukt,« sagde han, og stregede under, »det må du gerne uddybe. Det her lader mig kold,« fortsatte han og slettede hele passager. Og meget a propos det der med din chef, der kasserede »Kongernes Konge«, så kan jeg da fortælle dig, at jeg havde skrevet et afsnit i min roman, som jeg havde kaldt »Liptonelskeren«. Jeg havde brugt min redaktør som model for den græske adonis, lidt for at smigre og blødgøre ham. Det skulle jo ikke være for tydeligt, så ville han opdagede det. Du kan tro, jeg granskede min hjerne og fandt på bortforklaringer, hvis han skulle afsløre gamet. Spildte kræfter du. »Den vamle bøssekarl skal væk!« sagde han, og kradsede hårdt på papiret, »Du ender med at blive spærret inde i hans garn, hvis du ikke skriver ham ud.« Da jeg kom hjem efter vort lange møde, følte jeg, at han havde givet mig en rigtig konstruktiv kritik, men da jeg fik rekonstrueret forløbet, gik det op for mig, at det var mig selv, der havde sagt det hele, jeg kunne lige så godt have talt med en sæk hø.

Sanne: – Måske har han alligevel gjort noget godt for dig og dit manuskript, du fik jo meget fine anmeldelser for den sidste roman, du skrev.

Margrethe: – Ja, det har Lipton fortalt mig.

Sanne: – Lipton?

Margrethe: – Ja, han følger lidt med i, hvad de skriver i aviserne. Det er vist mest af hensyn til salgstillene. Og så får jeg et lille resumé, når vi har tid.

Sanne: – Læser du ikke engang dine anmeldelser selv?

Margrethe: – Det gjorde jeg første gang. Jeg lå søvnløs og fantaserede om, hvad kritikerne ville finde på at skrive. Da klokken blev halv seks, stod jeg op, slugte en kop kaffe og stormede ned i døgneren for at købe dagens første aviser. »Luk nu op!« råbte jeg og hamrede på ruden. Tyrkeren gik bare og flyttede apatisk rundt på plasticspandene med de halvvisne asters. »Min lille stjerne!« sagde han og låste op. »Du var jo i fjernsynet i går. Og du har fået fin medalje!« sagde han og pegede på min guldmedaljon fra Lourdes. »Du skal have meget smuk blomst af mig. Her.« Og så stak han mig en af de halvrådnede buketter i lilla cellofan. Føj for satan. De grønbrune stilke strittede ud forneden, det var som at holde på slamstænger. Jeg kom til at tænke på, at jeg som 14-årig altid blev sat til at lave flæskesteg til min mors tyrkiske kæreste, han elskede svin og syntes, jeg lavede sådan en god brun sovs. Engang holdt hun fødselsdagsfest for hele familien, og så var det, hun fik et par store ternede sutsko af sheiken. – De er meget »modelle«, sagde han stolt. Min mor takkede men sagde, at når det nu endelig skulle være, ville hun hellere have haft et par rigtige snabelsko.

Sanne: – Jeg har også en tyrkisk beundrer i Istedgade. Han har købt et lager af mine videoer, som han har sendt ned til sin familie og venner i landsbyen. I sidste uge kvitterede de med et komplet perlemorstestel med guldkant. Alle herlighederne var pakket ind i en rød dug med en hvid croissant og en stjerne.

(Sanne fniser lidt og kommer til at hoste.) Gad vide, hvor meget de fatter?

Margrethe: – Lige så meget som vores anmelderne vel. De sidder også bare og deler roser og stjerner ud, som vinden blæser. Det er klamt. Det værste er, at mange af kunstnerne tager deres subjektive smagsdomme for absolutte sandheder. Kender du for resten historien om ham den amerikanske forfatter, der skrev »On the road«?

Sanne: – Nej, hvad med ham?

Margrethe: – Han skrev en roman, der blev en megasucces. Man har aldrig set salgstal, der lignede.

Sanne: – Hvad skrev han om?

Margrethe: – Ja det var noget med at være på vej netop. Om at komme op på bjerget og blive fri som kunstner og som menneske. Der er bl.a. en meget flot passage om Peter Plys bjørnen, der svæver hen over Amerikas sletter.

Sanne: – Peter Plys?

Margrethe: – Ja, men du skal læse det selv, ellers lyder det som det rene idioti.

Han tog rundt og læste op af sin bog, og folk besvimed, når de hørte den ægte vare.

Sanne: – Det lyder utroligt.

Margrethe: – Hans redaktør havde ellers også haft lange pilfingre, kan du tro. Det gik forfatteren frygteligt på nerverne, så den næste bog skrev han på en lokumsrul-
le. »Er du gal?« skreg de på forlaget, da manuskriptet dalede ned som et ligklæde fra
himlen. »Der skal da redigeres i det, mand!« råbte chefen. »Ikke denne gang!« tord-
nede forfatteren. »Dette værk er skrevet af Helligånden.«

Sanne: – Nej, han var da blevet sindssyg, var han ikke?

Margrethe: – Jo, det er netop det, der er pointen. Han havde fået præstations-
angst efter succesen. Du ved nok man siger, at det værste, der kan ske for en forfat-
ter, er, at han bliver nedsablet af kritikken. Det næstværste er, at han bliver rost til
skyerne og udråbt til geni. I det her tilfælde var det altså det næstværste, der var sket,
og han blev så rablende, at han ikke kunne være blandt almindelige mennesker. Til
sidst var det kun forfattere og anmeldere, han kunne være i stue med, de var de ene-
ste, der forstod ham, sagde han.

Sanne: – Sagde du ikke lige, at han gik amok på forlaget?

Margrethe: – Ja, men straks efter inviterede han chefredaktøren på middag hjem-
me hos sin gamle mor. Han ville have, de skulle mødes, inden hun stillede træskoe-
ne.

Sanne: – Det er ligesom til min debutkoncert. Jeg var så nervøs, at jeg ikke kun-
ne styre mit vibrato i højden. Jeg overlevede, og da det hele var overstået, kom min
mor brasende ud i omklædningsrummet for at ønske tillykke. »Er du Sannes lærer?«
spurgte hun min akkompagnatør. »Jeg er en syg kvinde,« startede hun og gav den
godtroende pianist en stor buket roser i favnen. »Du skal ikke tro, det altid har været
let. Svage nerver, det er ikke sjovt.« »Nej, uh ha, uh ha,« sagde han. »Det er sande-
lig ikke sjovt, når den er gal med nervesystemet.« »Vil du godt tage dig af Sanne?«
spurgte hun bedende. »Hun trænger sådan til en, der kan give hende lidt kærlighed
og omsorg. Jeg har jo ikke været for hende, hvad en mor bør være for sit barn.« »Jeg
kan da godt adoptere hende,« sagde han og grinede fjoget lige ud i vejret.

Margrethe: – Den amerikanske forfatters mor var vist også lidt crazy. Under spis-
ningen kikkede hun på sin søns redaktør og sagde, at han ellers så meget almindelig
ud. »You look quite normal.« Og så var det, hun spurgte, om han kunne tage sig af
skroget, når hun ikke var der længere.

Sanne: – Lovede han så det, ham kræmmeren?

Margrethe: – Ja, men han kom ikke til at hænge på ham så længe. Guldfuglen
forsumpede i alkohol og trak sig tilbage fra omverdenen. Op på et bjerg for at hen-
te visdom. Som Muhammed. Og som Moses, da han skulle hente tavlerne med de
ti bud.

Sanne: – Fortsatte han så med at skrive deroppe på tinden?

De to piger går langs banestrækningen. De er alene, og Sanne begynder at nynne.

På en grøn, grøn, grøn, grøn bakke bakketop,
jeg så to harer komme.
Og den ene spilled fløjte fløjte fløjt,
den anden slog på tromme.

Så kom en fæl, fæl jægers jægersmand,
han plaffed ned den ene,
og den anden som man tænke tænke kan,
han følte sig så ene.

Han kreperede deroppe, gjorde han ikke?

Margrethe: – Ja, hvordan kunne du vide det?

Sanne: – Jo, der er jo en fransk forfatter, der har sagt, at når man endelig har lært
at leve, er det for sent

Margrethe: – Nåh. (Lang pause.)

Sanne: – Har du aldrig tænkt, det er underligt, hvor man får kræfterne og ener-
gien til at fortsætte som kunstner? Vi vrider vrangen ud på os selv, krænger sjælen ud
og forsøger ustandseligt at række vort publikum det bedste af os selv. »Kom du sto-
re pruhest, lad mig klappe dig,« synger vi og rækker en flad hånd frem, der bugner
af sukkerknalder.

Margrethe: – Ja og så ender det med, at krikken sætter hugtænderne i, så det blø-
der. Det er sgu så nemt at kritisere, det er sværere at lave noget selv. Det er også der-
for, jeg er holdt op med at interessere mig for, hvad folk tænker og mener om det,
jeg laver. Jeg orker ikke at høre på alt det vås. Da jeg var yngre, sendte jeg dedike-
rede bøger og bad folk melde tilbage, hvad de syntes. Jeg ventede spændt på deres
respons, men ofte hørte jeg ikke noget igen. Det var ikke usædvanligt, at folk slet
ikke kvitterede for de tilsendte bøger. Nogle gange var der nogle, der takkede men
meddelte mig, at de ikke havde tid til at læse mit værk lige for øjeblikket. Det mest
provokerende var næsten, når de spurgte, om de ikke lige kunne få en kopi af anmeld-
elserne også. Folk gider jo snart ikke tænke selv.

(Margrethe plukker et strå og ser tankefuldt frem for sig.)

I dag kan jeg da godt se, at det var mig, der var anmassende. Hvis du vidste, hvad
jeg modtager af bras hver dag fra folk, der beder mig udtale mig om deres værkers
kunstneriske værdi. Det er lige fra digte om forladte katte i sommerhusområder til
hele romaner om andengenerationsindvandreres integrationsproblemer. »Vil du ikke

nok anbefale mit manuskript til din redaktør?» skriver de. For en måned siden modtog jeg en ordentlig moppedreng, »Dukken« hed den. Den var nu ellers meget interessant, det var noget om en kvinde, der havde forelsket sig i en katolsk præst. Hun gik i kirke flere gange om ugen, og når hun kom hjem, skrev hun de følelser ned, hun havde haft under messen. Når hun kom i kirken, lignede hun, jeg ved ikke hvad. Hendes nedringede kjoler matchede med præstens stola, og juveler og ædelsten havde hun doseret i så rigelige mængder, at onde tunger sagde, hun lignede et relikvieskrin. I skriftestolens skumle mørke kunne hun ævle og kævle, og præsten sad helt mørbanket på den anden side og svedte som et gidsel i et cockpit. »Fader, jeg har haft syndige tanker igen,« indledte hun, allerede inden offeret havde lagt øret til det gitter, der adskilte dem.

Sanne: – Den er god den der. Ren Pyramus og Tisbe – oldtidens telefonsex.

Margrethe: – Hun kværnede og kværnede, og når hun kom hjem, skrev hun som sagt det hele ned. Hun ville nemlig udgive samtalerne, så andre også kunne få glæde af dem. »Jeg har syndet men kun i tanken,« sagde hun, og præsten forklarede hende, at der ikke var nogen forskel på synd i tanke, ord og gerning. »Jamen, jeg kan ikke få det til at holde op,« klagede hun. »Jeg har ingen bremseklodser. Jeg må have kastet mig ud i noget, som kun døden kan sætte en stopper for.« »Begår du selvmord, da kan du ikke blive begravet i hellig jord,« svarede præsten uden at blinke med øjnene. »Jamen hvad skal jeg så gøre?« klynkede kvinden. »Bed mit barn, bed, og Gud vil vise dig vejen.«

Mens man læser manuskriptet, sidder man og tænker, at det her er for langt ude, præsten virker som en marionetdukke, han er alt for stereotyp til at virke rigtig levende. Hen mod slutningen går det så op for en, at det er fordi, han slet ikke findes. I sidste afsnit, hvor kvinden sidder og døser i skriftestolen, er der hedebløge, og hun er ved at besvime, da hun genoplever intense øjeblikke fra den bustur i Sydtunesien, hvor hun mødte præsten. De havde kørt i stenørkenen mere end et døgn og sad utålmodige og glædede sig til at nå frem til saltsøen, der skulle være på størrelse med hele Fyn. De havde set brochurer af frodige oaser med dadelpalmer og kameler fra området, og en af de turister, der havde rejst med selskabet flere gange, havde betroet dem, at der var en zoologisk have med en dromedar, der kunne bøvs og drikke cola.

Sanne: – Nej, ligesom Picasso, der drak tis?

Margrethe: – Ja, ja. »Så er vi ved at være der,« sagde guiden i mikrofonen, og pegede over mod en lille vandpyt langt ude i horisonten. »Området, vi kører i, er resterne af den udtørrede sø. Vi holder nu en pause på en time her foran cafeen, så kan I få jer en forfriskning og tage jer en lille tur rundt i det historiske søområde. Jeg kan anbefale jer at grave i sandet, kommer I dybt nok ned, støder I på ørkenroser,

fossiler og søstjerner. Jyderne kan grave med Klør Fem, københavnere kan købe forgyldte skovle og spande på caféen.« Guiden pegede mekanisk over mod et skur, der var lavet af at par stænger og nogle visne palmeblade. »Det er fandeme godt gjort,« var der en fynbo i bussen, der hvæsed. »Det er ikke for ingenting, at man siger, de karle kan sælge sand i Sahara.«

Da kvindemennesket var færdig med at handle ædelsten med nogle børn, der holdt til ved siden af »oasen«, var det, at præsten som den første fik øje på det lille gennemsigtige krystaltoget, der dukkede op i horisonten. Som det stod der med de små skinnende guldhjul, lignede det en tro kopi af de små glassouvenirs, man kan købe i smykkebutikkerne på Strøget i København. »Kan man få sig en tur?« var der nogle af børnene, der råbte. »Ikke her,« sagde guiden. »Krystaltoget står et helt andet sted på jorden, vi ser kun dets billede.« »Er det et optisk bedrag?« spurgte præsten vantro. »Det aner jeg ikke,« svarede guiden. »Det er et fatamorgana. Men vi har ikke haft heldet med os i dag, på gode dage kan man se Orientekspresen og stationen i Istanbul med.« »Må vi fotografere toget?« skreg børnene, der stod parate med deres undervandskameraer. »Ja, værsgo,« sagde guiden. »Jamen kan man se toget på billedet?« spurgte kvinden, der var vant til at guldmotiverne på hendes dyre T-shirts forsvandt i vask. »Ork ja,« svarede guiden, men det var løgn, for da kvinden fik filmen fremkaldt, var der kun sol, blæst og sand.

Tilbage til skriftestolen. Da kvinden sidder og genoplever episoden med krystaltoget, går det op for hende, at præsten også er noget, hun bilder sig ind.

Sanne: – Er han også et fatamorgana?

Margrethe: – Ikke helt, men noget i den retning. Kvinden sidder og undrer sig over, at han svarer så langsomt, men det er først, da han bliver ved med at sige »vejen« »vejen« »vejen«, at det går op for hende, at hun har talt med en oppustelig snakkedukke.

Sanne: – En Lolita med hul i øret? Hold kæft, mand!

Margrethe: – Jo, jo. Der lyder et ordentligt knald, og det store øre hænger slapt ned.

Sanne: – Gik gassen af ballonen?

Margrethe: – Det er ikke engang løgn. Præsten synker sammen som en klud og dumper slatten ind mod gitteret. Det går op for kvinden, hvad der er sket, og hun stormer ud for at komme om på den anden side af skriftestolen. Da hun står med dukken i armene, kan hun se, at han er fremstillet i Taiwan. Desperat bjerger hun kadaveret ud på parkeringspladsen, hvor hendes Mercedes holder. Med sømmet i bund forsvinder hun så med den punkterede plasticpræst i bagagerummet. »Det her kan ikke være rigtigt,« jamrer hun. »Det må ikke være sådan!«

Under flugten beslutter kvinden, at det, præsten ikke ville gøre for hende, vil

hun gøre for ham – hun begraver ham i hellig jord og beslutter, at hun fortsat vil bekende sine syndige tvangstanker for elskeren, som hun er sikker på guider hende fra det højeste.

Sanne: – Anbefalede du det der syge manuskript til Lipton? Det lyder da helt gåk.

Margrethe: – Jeg viste ham det og sagde, han kunne gøre med det, hvad han ville. Han returnerede det så med en begrundelse om, at der var for mange lag i historien. Det var for indviklet og for umoralsk, hvis det skulle ud til et bredt publikum, og som han sagde, det skal da ikke gå ud over kineserne, at vi snart hverken tror på Gud eller fanden.

Sanne: – Nåh, fordi Bolle Lolle var lavet i Taiwan?

Margrethe: – Ja, så vidt jeg forstod, fik kvinden et kolerisk anfald, da hun modtog afslaget. Da hun var kommet sig, troppede hun uanmeldt op på vores forlag og forklarede, at bogen var tænkt som et indlæg i debatten om ophævelsen af præsternes cølibat. På den ene side fandt hun det urimeligt, at præsterne skulle lide afsavn, på den anden side var det cølibatet og tanken om den umulige kærlighed, der tiltrak kvinderne. Et uløseligt dilemma, der ikke beskrives i en enkel form, forklarede hun Lipton, der kogte vand som en sindssyg. Det endte med, han smed madammen ud, han syntes, hun sendte ham sådan nogle smægtende blikke og frygtede på et tidspunkt, at han var ved at blive misbrugt som inspirationskilde til næste manuskript. Men sig mig lige engang, hvorfor går vi egentlig og snakker så meget om stakkels lille Lipton?

Sanne: – Der er da ikke meget ved sådan en sæk hø.

Margrethe: – Nej, men han har nu også mange gode sider. F. eks. tager han sig af de eksistenser, vi andre ikke kan klare at være i stue med. Der er særlig en. Hun har skrevet i mange år og lever og ånder for sine bøger, så meget så hun efterhånden virker som en parodi på sig selv.

Sanne: – Sælger hun?

Margrethe: – Ja, men ikke nok, synes hun. Hun vil ikke acceptere, at det er fint, hvis en bog sælger i 500 eksemplarer. »Det kan ikke være rigtigt,« siger hun. »Det er da en god bog, jeg har lavet den her gang.« Tænk, hun tropper op hver dag inde på vores forlag for at høre, om der er sket noget nyt, og alle flygter. Det værste er, at man ikke kan gemme sig, fordi der er glasdøre.

Sanne: – Jamen, hvad er det, hun forestiller sig, der kan være sket?

Margrethe: – Tja, om der skulle være meldinger fra boghandlerne eller bibliotekerne. Om nogen har sagt noget eller ladet en bemærkning falde om dette eller hint. Lipton er begyndt at købe plads til hendes bøger på nogle af de bedste hylder hos boghandlerne nu. Af medlidenhed. Og så sender han gratis bøger af sted, som boghandlerne kun skal betale for, hvis de får dem afsat.

(Pause)

Forfattere er sgu så fikserede på deres produkter, hvis de bare kunne lære at hvile i processen, så tror jeg, at meget ville være vundet. Du skulle vide, hvor meget jeg nyder min proces, Sanne, jeg er som en delfin i vand. Nogle gange åbner jeg en flaske vin og sætter mig ud og kikker på månen, så vælter tankerne op i mig, og jeg kan bare grifle det hele ned. I disse smertefulde øjeblikke er pennen min lunge og blækket mit rusmiddel. Det er kun i skabelsesøjeblikket, at det hele virker så intenst på mig, for når bogen først er født, så findes den ikke mere for mig, og jeg kunne ikke drømme om at læse den igen. »Er det virkelig mig, der har skrevet det her bras?« spørger jeg mig selv. Ja, egentlig lukker værket allerede, inden det er færdigt, det er derfor det er en sand tortur at skulle læse korrektur på de sidste sider. »Kan du ikke bare strø et par kommaer med lidt løs hånd?« spørger jeg Lipton.

Sanne: – Det må da give en kolossal frihed bare sådan at kunne kaste tingene fra sig. Som sædemanden kaster kornet på marken.

Margrethe: – Det gør det da også. Da jeg skulle vise Lipton mit sidste manuskript, sagde jeg til min kæreste: »Det er take it or leave it denne her gang. Jeg gider ikke at have nogen til at redigere i noget. Jeg vil prøve at forklare, at JEG har haft noget ud af at skrive denne her bog, at den er meget personlig, og at jeg sagtens kan forstå, at det måske ikke er vanvittigt interessant for andre at kende MINE inderste tanker og hemmeligheder, men det bliver ikke anderledes.« Da jeg kom næste dag, havde Lipton læst det hele i et hug. Han sad udmattet ved skrivebordet og nærmest hviskede frem for sig: »Du overgår dig selv, Margrethe.« Så skrev jeg den kontrakt under.

Sanne: – Det var da bare for at trænge ham op i en krog, at du truede med at tage manuskriptet med hjem igen, var det ikke?

Margrethe: – Nej, det var alvor. Det var ramme alvor, Sanne.

(Pause.)

Sanne: – Du, Margrethe. (Sanne har plukket et strå, som hun står og sutter tankefuldt på.)

Margrethe: – Ja?

Sanne: – Ham Lipton, hvad hedder han egentlig rigtigt? (Sanne lægger hovedet lidt på skrå og ligner en lille skolepige).

Margrethe: – Christian Larsen. Hvorfor?

Sanne: – Så er den god nok, så er det ham. Jeg læste i *Weekendavisen*, at han har forladt jeres forlag i sidste uge.

Margrethe: – Christian? (Panik, Margrethes stemme går over i diskant.) Er du sikker på, det var ham? Det staves med Ch.

Sanne: – Ja, kanon. Der stod, at en yngre redaktør har sagt sin stilling op på forlaget Narcissus.

Margrethe: – Det var dog rædselsfuldt. Han har redigeret mit halvfærdige manu-

skript med kvinden og præsten. Han syntes, den var så god den med øret, der sprang.

Sanne: – Og så skrider han lige midt i processen? Ved du hvad Margrethe? Jeg går og tænker på, at måske findes Lipton slet ikke. Jeg mener, måske er han bare noget, du har fundet på. (Sanne fniser og holder sig så stramt for næsen, at hun får propper i ørerne, så smider hun strået fra sig.)

Margrethe: – Hvorfor har han forladt forlagsbranchen, den snog? Stod der noget om det?

Sanne: – Jamen, han har ikke forladt forlagsbranchen, Margrethe. Han er sprunget ud som forfatter på *Den gyldne Løve*.

Margrethe: – Det her kan ikke være rigtigt. Det må ikke være sådan! Er han rendt med *Dukken*? (Margrethe står og skriger ind i hovedet på Sanne.)

Sanne: – Nej, det var ikke sådan, den hed hans mursten. Det er en moppedreng på 400 sider.

Margrethe: – Hvad har han så kaldt den?

Sanne: – Noget med ... *ekko* ... *Eco* ... *Economique*, ja, der var den. Den hedder *Economique*.

Margrethe tager sig til hovedet og løber skrigende ind ad glasdøren på Høje Tåstrup Station. Så kommer krystaltoget. Forfatteren stiger ind og forsvinder for øjnene af komponisten. »Fatamorgana!« skriger Sanne efter hende, da hun suser forbi. »Har du nogen sinde tænkt på det? Måske er du bare et fatamorgana!«

JORDENS MUMLEN

OM AT BESKRIVE VERDEN FOR RUMVÆSENER OG
ANDRE VÆSENTLIGE TING

1. Kims stemme – Fire optagelser lavet i perioden fra august 1971 til langfredag 1972

»Hva' det?, hva' det?« spørger min far.

»Vov, vov, vov,« svarer jeg.

»Ja, det rigtigt. Og hva' det?«

»Gok, gok«

»Og det? Hva' det?«

»Pip, pip«

»Kan du sige far?«

»Faaa«

»Kan du sige farfar?«

»Fafa«

»Og hva' så det?«

»Piie«

»Nej, Kim, det er ikke en pige. Det er en flodhest,« retter min far, hvorefter min farfar bryder ind med en meddelelse om, at dette er blevet optaget i august 1971.

Næste gang båndoptageren tændes er på valgaftenen, den 21. september 1971. Jeg er nu 2 år, 9 måneder og 13 dage gammel. Jeg sidder øjensynligt på min fars skød. Han sidder med en billedbog, og hver gang han peger på et billede og spørger »Hva' det?«, prøver jeg at svare. Jeg har lært at sige (s)ommerfugl, mus, fugl, futtog, bus, hus og øfgris.

Båndoptagelserne af min stemme gentages to gange herefter – 2. juledag 1971 og langfredag den 31 marts 1972. På den sidste optagelse er jeg 3 år, 3 måneder og 21 dage gammel. Jeg har nu lært at sige: Den maler, den båtter, den kigger på, det er solen, de går tur og Raprap er nede og svømme. Jeg er også begyndt at spørge ligesom min far.

»Hva' det?« spørger jeg (og jeg tænker, nu her 25 år efter, at det er noget af det vigtigste, jeg nogensinde har lært.)

»Det er en mikrofon,« svarer far.

»Miofon«

»Ja, det er rigtigt«

Desuden har jeg også lært at synge »Se den lille katekillling« og »Tinge linge later tinsoldater«. Ordene flyder stadig en smule ud. Jeg mumler og har svært ved at ramme konsonanterne. Vokalerne går det derimod fint med. På samme måde med melodien: Jeg følger den ganske pænt og synger det bedste, jeg har lært.

2. Wunderkammer

What is this earth and sea of which I have seen so much? Whence is it produced? And what am I and all the other creatures, wild and tame, humane and brutal? Whence are we? Sure we are all made by some secret power, who formed the earth and sea, the air and sky; and who is that?

Sådan spørger Robinson Crusoe den 28. juni 1660, da han sidder midt i misèren, isoleret på en ø, der kan byde på alverdens farer – omgivelserne truer, verden er en uopdaget ø, den skal erobres og siden forsvares.

På nogenlunde samme tid er én af Europas fyrster godt i gang med at inspicere sit wunderkammer. Det er fyldt med ting og sager, han har modtaget fra alle sine besiddelser rundt omkring i verden. Der er primitive masker, dekorerede lerkrukker, spyd og smukke knive, en udstoppet neger, en stødtand, en sort panter, der kredser om sig selv i sit bur, papegøjer der taler, landkort over den nye verden pryder væggene, ædelstene og guld er der også, og dér står fyrsten selv, midt i rummet. Han ejer alt dette og mere til. Han har gjort krav på den verden, hvor tingene kommer fra. Han besidder kortene og kender vejen. Hvert år gøres der nye opdagelser og tegnes bedre kort. Der strømmer flere genstande til, så wunderkammeret må udbygges. Verden er ved at samle sig omkring ham. Men det er kun begyndelsen, fyrsten ved det og må fortsætte med at sende sine skibe ud. For viden er – ligesom ædelstene, guld og sølv – magt. Og kun den, der kan bevise sin magt, besidder den. Derfor wunderkammeret – det skal fortælle alverden, hvem fyrsten er, og hvad der er hans. Hver enkelt ting skal symbolisere en ufattelig (land-)masse, hvert kort skal afbilde den, og en dag vil dette kunst- og videnskabskammer være fuldendt. Det er fyrstens store drøm: At besidde og kende til alt, at kunne besvare Crusoe's spørgsmål, at kende til Guds skaberplan, at kunne ophøje sig til herre over fisk og fugl, at gøre verden til sit wunderkammer og wunderkammeret til sin verden. Men indtil den drøm går i opfyldelse, må verden hænge sammen så godt, som det nu engang er muligt. Alle genstandene i fyrstens samling må råbe over ufattelige afstande for at opnå bare den mindste forbindelse med hinanden. Og kosmografen, den store kortlægger, fyrstens forlængede arm må fortsætte med at tegne nye brikker til det store puslespil kaldet verden.

Murmurs of Earth – The Voyager Interstellar Record

Lyden af vulkaner, jordskælv, torden, vind, regn, bølgeslag, cikader, frøer, fugle, hyæner, elefanter, hunde, fodtrin, hjertebanken, latter, ild, tale, en smedebutik, en traktor, en morsekode, skibe, tog, busser, biler, et forbipasserende F-111, Saturn 5 der letter (Lift-Off), kys, mor og barn, livstegn.

Alle disse lyde og mange flere blev opsendt fra jorden i to rumraketter den 20. august og 5. september, 1977. Hver raket havde en satellit om bord, Voyager 1 og 2. Deres primære mål var at sende informationer tilbage til jorden om planeterne Jupiter, Uranus og Saturn, men derudover havde de også en anden mission – de skulle fortsætte ud, hvor intet menneskeskabt nogensinde havde været før, de skulle agere flaskeposter, hvad de også gør – i dette øjeblik og for fremtiden.

Blandt meget andet udstyr indeholder Voyagersatellitterne hver en guldplade, der igen indeholder 118 fotografier af vores planet, os selv og vores civilisation; næsten 90 minutter med »the worlds greatest music«; et evolutionært audio-essay, »The Sounds of Earth«; hilsener på næsten tres menneskesprog. Desuden er der en enkelt hilsen på hvalsprog og hilsener fra USA's præsident og FN's generalsekretær.

Alt dette er tiltænkt »extraterrestrial civilizations«, hvis eller når satellitterne engang opnår kontakt med dem. Det kan selvfølgelig godt være noget, inden det sker. De mest optimistiske skøn placerer den nærmeste civilisation nogle få hundrede lysår borte, hvad der cirka svarer til 2000 milliarder kilometer. En sådan afstand vil det tage 20-30 millioner år at tilbagelægge, men dette faktum har imidlertid ikke skræmt den amerikanske rumorganisation NASA. Satellitterne er på vej. De har forladt vores solsystem i hhv. 1979 og 1986 og bevæger sig nu på enogtyvende år mod de nærmeste stjerner. Det sidste, vi modtog fra dem, var nogle fotos af vores eget solsystem. Så langt ude er satellitterne altså, at de kan overskue alt dette: Solen og dens planeter set i et nyt perspektiv – udefra.

Ideen til omtalte guldplade er astronomen, science fiction- og videnskabsforfatteren Carl Sagens. Han samlede, i årene før satellitterne skulle opsendes, en række specialister omkring sig for at finde ud af, hvad guldpladen skulle indeholde. *Målet* var at repræsentere jorden og dens indbyggere bedst muligt, *problemet* var at gøre repræsentationen forståelig, *realiteterne* var den begrænsede spilletid og de politiske omstændigheder.

Arbejdet blev påbegyndt, informationer fra hele verden blev indsamlet. Musik af Bach, Mozart, Louis Armstrong og Chuck Berry blev fundet repræsentativ, alt pop og rock blev frasorteret. Beatles blev dog kun udeladt på grund af problemer med copy-retten til deres musik. Til gengæld vil rumvæsenerne få mulighed for at høre en flok pygmæpigers initiationssang, en australsk horn og totem sang, en mexikansk Mariachi og en række andre udvalgte værker. Kort sagt: Alletiders ultimative jordske hitliste.

Af de 118 fotos, der blev udvalgt, blev kun ét afvist af NASA, nemlig fotografiet af en nøgen mand og en gravid kvinde. Det kunne misforstås, mente man («at bruge skatteyderes penge på at sende smuds ud i rummet»), og i stedet valgte Sagan en stiliseret tegning: En nøgen, hvid mand står lidt foran en nøgen, hvid kvinde. Han smiler og har løftet højre hånd til hilsen. Billedet fremprovokerede en storm af protester. Sorte klagede over, at det tydeligvis var hvide mennesker, som var afbilledet. Feminister klagede over, at kvinden stod bagerst, og hvorfor var det lige manden, der skulle hilse. Enkelte var usikre på, hvordan rumvæsnerne ville opfatte mandens hilsen; kunne den eventuelt misforstås og tages for en aggression? Sagan valgte at overhøre disse protester.

For at finde den rigtige måde at kommunikere de grundlæggende budskaber på (hvor er jorden, hvem er vi), blev en kodespecialist tilkaldt. Til at begynde med overvejede han, om han skulle følge en nyligt udgivet bog, *Lingua Cosmica*, og dens overvejelser over interstellare koder, men da bogens indsigter (man må spørge sig selv, hvordan forfatteren på nogen måde har kunne fremskaffe en viden om dette emne?) var lidt for komplicerede, valgte kodespecialisten at bygge beskederne op på nogenlunde samme måde som et tv-billede, nemlig som et hav af sorte og hvide prikker – dvs. et billede bygget op af 0'er og 1-taller. Det ville være nemt at afkode, lød argumentationen. Parallelt med dette kodede budskab gik man i gang med at beskrive den mest fundamentale matematik og tegnlære. Med baggrund i denne viden burde rumvæsenerne selv kunne regne resten af informationerne ud – eksempelvis de atmosfæriske vilkår vi lever under (N^2 , O^2 , H_2O , CO^2), eller hvordan DNA-molekyler er i stand til at gemme og duplikere informationer.

Alt dette og meget mere vil rumvæsenerne blive oplyst om, når de engang støder på en af de to Voyagersatellitter. Naturligvis har det givet anledning til let panik hos visse militære strateger. En af dem har således anført, at »The worlds military powers have been classified the UFOs strategic survey as espionage, endangering the national security! In light of these accurate military attitudes, the NASA's attempt to seek communication with »possible« exstraterrestrial intelligence is not only brazen inconsistency but seems to be sheer hypocrisy.« Sagan afviser imidlertid denne bekymring med, at jorden døgnet rundt sender radiosignaler ud til Gud og hvert rumvæsen, der skulle være interesseret. Med andre ord: Ingen af de informationer guldpladen indeholder, er hemmelige for den, der har øjne og ører i hovedet.

Har rumvæsener øjne og ører i hovedet?

Spørgsmålet er fundamentalt, da hele guldpladen består af hhv. auditive og visuelle budskaber. Svaret er naturligvis, at det ved vi ikke noget om. Vi kender ikke modtagerne og kan kun håbe på, at deres sanser minder om menneskets, det vil sige, at rumvæsenerne ikke alene evner at høre og se, men også formår at gøre det inden for

de begrænsede lyd- og synsspektre, som vi kender til. Guldpladen er med andre ord sendt til nogle rumvæsener, der minder om os. De skal kunne høre og se, ligesom deres intellektuelle såvel som følelsesmæssige evner skal kunne følge vores. Hertil kommer, at de – for at forstå selv de mest simple budskaber – skal være indforståede med den kontekst budskaberne relaterer til. Hvad forudsætter det for eksempel at forstå lydene af en baby der græde, og en mor der trøster? Jeg forestiller mig, at man som minimum må have et kendskab til relationen mor (voksen, kvinde) – baby (barn, dreng/pige); til at disse to størrelser er inderligt forbundne; til at barnet ikke er truet, men derimod er ved at blive trøstet. Desuden et kendskab til gråd og tale og måske også til styrkeforholdet de to parter imellem. Al den slags ...

Et andet eksempel er et foto, der viser en mand, som står på en bjergtop (ligesom på Caspar David Friedrichs maleri, *Vandrerens over tågehavet*). Han står i modlys, hans skygge falder langt ned ad bjergets side. Billedteksten – som altså ikke følger med på guldpladen – forklarer, at dette foto skal fortælle rumvæsenerne noget fundamentalt om mennesket, nemlig at det kan finde på at klatre op på en bjergtop uden anden grund end for at besejre bjerget og stå der, øverst oppe i ensom majestæt og nyde udsigten. Men hvad kræver det, at forstå dette? Naturligvis skal man kende til en bjergtop; vi befinder os højt oppe, her er øde, stille og smukt. Man skal ligeledes kende til anstrengelse og nydelse, til nyttige og unyttige forehavender, det vil sige til almenmenneskelige vilkår.

Og sådan kunne jeg fortsætte. Pointen er imidlertid, at der skal så mange forudsætninger til for at opfange og forstå, at en vellykket modtagelse af budskabet vil kræve et rumvæsen, der i det store hele er skabt som os og med et lignende erfaringsgrundlag. Spørgsmålet er, om det i virkeligheden ikke er os selv – eller i det mindste noget der kan menneskeliggøres – vi ønsker at finde derude, i rummet. Som en slags omvendt version af Michelangelos maleri, *Adams skabelse*, rækker vi – og ikke Gud – fingeren ud for at opnå kontakt og skabe noget i vores eget billede. Vi hilser med et smil og højre hånd løftet, vi håber, at de gør nøjagtigt det samme – »Hello, is there anybody out there?«

En hypermoderne robinsonade

At fortælle menneskene er titlen på en roman af Svend Åge Madsen. Den foregår i det emblematiske Århus og handler om, hvordan verden bliver til i kraft af vores fortællinger om den. Først er der kaos; modtageren kender absolut intet til verden. Men så sættes der ord på verden og endelig en dag, da verden er blevet tilstrækkelig ordnet, bliver modtageren i stand til at påvirke det narrative forløb. Hun begynder at spørge til og digte videre på verden. Sådan indtager hun fortællingen om den efter at være blevet optaget i den.

På samme måde er det med NASAs satellitprojekt. Det har to fundamentale mål-

sætninger. For det først at opnå kontakt med rumvæsenerne og civilisere dem ved at fortælle menneskene for dem. For det andet at indhente viden om vores solsystem for en dag at kunne kolonisere det. Begge målsætninger er funderet på en utrolig rationel tankegang, hvis konkrete realisering er tilsvarende barok. Med sine satellitter vækker NASA alle robinsonadens drømme i os. Rejsen over havet er forvandlet til en rejse i rummet, mødet med Fredag til et møde med rumvæsener, kultivering af den øde ø til en kultivering af den ukendte planet. Trods de noget skematiske visioner i NASAs projekt er der alligevel noget spektakulært over dem, måske fordi de overgår vores vildeste fantasi. NASA – denne dybt videnskabelige og højteknologiske organisation – tror ikke bare på rumvæsener, de vil også henvende sig til dem, og laver derfor et fragmenteret værk på en guldplade, der ganske vist ikke bærer titlen *Hvorfra kommer vi, hvem er vi, hvor går vi hen?*, ligesom maleren Paul Gauguins programatiske hovedværk gør det, men hvis indhold, nøjagtig ligesom wonderkammeret, skal besvare netop disse spørgsmål. Mindre kan altså ikke gøre det. *Murmurs of Earth* insisterer på at mumle om stort og småt; om alt fra kys, over stjernernes placering, til de mindste bestanddele i universet. Fornuft og følelser blander sig altså i et væk på dette guldrandede plade-epos. Hvalernes sange går os til hjertet, oplysningerne om jorden og dens liv vækker vores interesse, det universelle menneske – eller måske bare dette yderst »velmenende«, politisk korrekte og derfor (som en undergravende bevægelse) groteske Homo Americana – rejser sig med al sin viden og skabertrang for at kaste sin repræsentative skygge (relativt) langt ud i universet.

Verden i en nøddeskal

Vi har modtaget et foto af vores eget solsystem, vi har sendt dem en bunke udvalgte informationer på en guldplade. Begge dele udtrykker verden i en nøddeskal – én har set den udefra, på sin vis objektiv, præget af synsvinklen og distancen; én har set den indefra, på sin vis subjektiv, fuld af videnskabelige resultater, af *facts of life*. Hvor mangelfulde de to synsvinkler (udefra/ indefra) på nøddeskalsverdenen end må forekomme at være, er de dog udtryk for et seriøst forsøg på at give nogle svar. »Hvorfra kommer vi, hvem er vi, hvor går vi hen?« spørger Gauguin. »What is this earth and sea of which I have seen so much? Whence is it produced? And what am I and all the other creatures, wild and tame, humane and brutal?« spørger Crusoe. NASAs satellitter er på samme tid inkarnationen af disse spørgsmål og et fantasifuldt forsøg på at besvare dem. Ligesom fyrsten havde sit wonderkammer i 1500-1600-tallet, har NASA sit i dag. Fotografiet af solsystemet stadfæster dette. Verden samler sig om NASA, eller om supermagten USA, ligesom den samlede sig om fyrsten. Og endnu en gang er det den, som besidder det symbolske kort, der besidder en symbolsk nøgle til magten. Det er ikke mindst dette forhold, der gør NASAs fragmenterede guld-

plade-fortælling til en autoritativ beretning om verden.

Noget lignende kan man sige om forfatteren. Han (eller hun) har dog ingen autoritet på forhånd. Den må han vinde gennem sine fortællinger og sit sprog. Han må, ligesom NASA, forsøge at beskrive verden i en nøddeskal, dog ikke nødvendigvis som noget stereotyp, men netop som en verden i udvalg, som en slags koncentrat af det store hele. Dette er der selvfølgelig ikke noget nyt i. Det nye ligger som altid i det konkrete valg af indhold og form, i valget af, hvordan verden skal opdateres, i viljen til at stille de grundlæggende spørgsmål igen og skabe de fiktioner, der kan gennemleve spørgsmålene, hvorfra kommer vi, hvem er vi? ... Og her er det så, at NASAs guldplade-projekt kan være til inspiration.

Forestil dig at du er Carl Sagan og bliver bedt om at beskrive verden for et rumvæsen, der absolut intet kender til den. Hvad ville du gøre? Opgaven er temmelig håbløs, men først og fremmest må man vel sætte sig i rumvæsenets sted. Man må begynde med at udpege det basale, man må skabe små sammenhænge og stille grundlæggende spørgsmål. Samtidig må man tage hensyn til den sparsomme plads. Det gode gamle spørgsmål, hvad vil du tage med, hvis du strander på en øde ø, skal modificeres af spørgsmålet, hvad vil du tage med, hvis du strander sammen med et rumvæsen? Kort sagt: Man må på en gang give udtryk for sin egen verden og sætte sig i rumvæsenets sted.

Altså: Jeg er et rumvæsen, verden er ukendt. »Værsgo«, siger mit andet jeg. »Sådan er verden i en nøddeskal.«

Hva' det?

Sådan lyder mit første spørgsmål. Det er 25 år gammelt. I mellemtiden er der fulgt et hav af nye spørgsmål, de er blevet mere specifikke, og jeg har lært, at det også handler om at stille de rigtige spørgsmål. Alligevel må jeg gang på gang vende tilbage til dette »hva'det?« og andre grundlæggende spørgsmål om hvem, hvad, hvis og hvornår. Det er jeg naturligvis ikke den eneste, der må. Den slags spørgsmål presser sig på hver dag. De er uomgængelige, når vi vil have klokken at vide, have oplyst et navn, eller når vi støder på en ny dinge. Så står vi igen i rumvæsenets/barnets position. Det er banalt, og vi skænker det ikke en tanke. Skal man imidlertid lære et nyt sprog eller skrive en roman – to projekter der på mange måder minder om hinanden – så presser alle disse hvem-hvad-hvor-spørgsmål sig på i en helt anden forstand. De er pludselig blevet revitaliseret, fordi de går forud for alt andet. »Hvorfra kommer han, hvem er han, hvor går han hen?« spørger jeg, hver eneste gang jeg er i tvivl om hovedpersonens karakter. I samme åndedrag spørger jeg også til (roman)universet. Alle Crusoe's patetiske, men ikke desto mindre vigtige, spørgsmål er uafviselige. De peger ud over det personlige på en uoverskuelig verden, der i en eller anden grad skal synliggøres og ordnes.

Selve besvarelsen af det relativt simple spørgsmål, »Hva' det?«, er selvfølgelig en langt mere kompliceret side af sagen. Det er den, der skal mobilisere fortællingen, og som skal indeholde akkurat så mange oplysninger, at læseren er i stand til at slutte sig til resten. Opgaven er altså at lave en slags fortælling, hvor stort og småt går i dialog med hinanden. Mikro- og makrokosmos skal korrespondere nogenlunde, og ligesom i NASAs fragmenterede fortælling gør det i mine øjne ikke noget, hvis besvarelsen forcerer forbindelserne mellem de forskellige niveauer i teksten. Eksempelvis lader NASA disse fotografier følge efter hinanden: 1. Fotografiet af en cirkel. 2. af Mælkevejen og solsystemet. 3. af Solen. 4. af Merkur, Mars og Jupiter. 5. af Jorden. 6. af det Røde hav i Egypten med en angivelse af, hvad jordens atmosfære består af. 7. af DNA-strukturen. 8. af en celledeling. 9. af den menneskelige anatomi. 10. af en sædcelle der befrugter et æg. 11. af et foster. 12. af en gravid kvinde. 13. af en fødsel. 14. af en mor der ammer. 15. af en far med sit barn på skulderen.

En stor fortælling fremstår, mikro og makro-kosmos forbinder sig, hvis læseren ellers er i stand til at slutte fra det ene til det andet. Den kortfattede, leksikalske (billed)stil tvinger med andre ord læseren til at fortolke. Han må fylde hullerne ud og således investere sin fornuft og sine følelser undervejs. Hermed er den patetiske side af fortællingen også overladt til læseren. Hvis læseren bliver fanget, er det kun fordi han har genkendt noget i sig selv. For mit eget vedkommende gælder fascinationen de (tilfældige?) mønstre, der kan opstå. Cirklen, mælkevejen, solen, planeterne, cellen og ægget – alle har de nogenlunde den samme form. Når jeg opdager den slags, begynder jeg at digte videre. Jeg fremtvinger lighederne og ser bort fra forskellene. For eksempel gibbede det i mig, da jeg opdagede, at et nærbillede af cellen og det, der er lige omkring den, i den grad lignede solen og de gigantiske eksplosioner på dens overflade, der sender bølger af brændende gasarter ud i rummet. Anbringes de to størrelser (solen og cellen) i teksten – måske flere sider fra hinanden – og tillægges de en nogenlunde ensartet fysiognomi, så skal den skarpsindige læser nok opdage det og begynde at undre sig; er der en forbindelse mellem cellen, derinde i kroppen og solen derude i universet? Og selvfølgelig er der det. Der er ikke bare én forbindelse, men mange. Men det er op til læseren at finde ud af hvilken af forbindelserne, han kan bruge. Læseren bliver altså til en vis grad ladt i stikken. Han må undre sig og stille spørgsmål. »Hvorfor står der det, og hvad fanden er pointen med det her?« spørger læseren for i samme nu at have udpeget noget centralt ved den gode fortælling. Den kalder nemlig på vores undren. Hermed siger jeg ikke, at den skal være uforståelig. Jeg mener tværtimod, at den gode fortælling er så åben, at læseren lige netop kan klemme sig ind i den, men samtidig så lukket, at han bliver fanget af dens mysterier. Den gode fortælling kommer således sin læser i møde, men overlader aldrig sin inderste hemmelighed til ham. Den er magtfuld, fordi den ikke alene insisterer på, at sådan hænger verden sammen, men også har overskud til at pege på det

uforklarlige ved, at verden hænger sådan sammen. Den gode fortælling kalder både barnets naivitet frem i læseren og giver ham rumvæsenets fremmedgjorte blik. I mødet med den gode fortælling må vi kort sagt begynde forfra. Vi forvandles igen til spørgejøgner og søger at skabe forbindelse mellem nært og fjernt. Og vores erfaring fortæller os, at det nok skal lykkes – der vil opstå kontakt.

INGEN LILJER OG KNOGLER TIL MIG, TAK

Ingen liljer og knogler til mig, tak.
Og firkanten i jorden, er den tom, siger De?
Jamen, så *gør* dog noget, skynd Dem,
fyld den dog op! – tag mine sæbebobler,
tag stjerneasterne, pailletterne og sølvsandalerne,
inden gravkøen går amok, for det *gør* den.

Personligt bryder jeg mig ikke om Døden,
den er for tung.

Min lillesøster, derimod, samler en halv
solsorteæggeskal
op og
giver den bort
– let –
lettere endnu.

SØVNGÆNGER

Først fimrer det med lange, grå tråde, der filtrer ind og ud af hinanden. Så standser det, og der bliver gråt og stille og billedet fryser fast, som når computeren går ned, og der opstår konturer af noget, han ikke kan genkende. Men det forsvinder også. Han er langt nede ad gaden før han opdager at han ikke sagde et ord da han gik, for han er et menneske der er blevet vænnet fra rigtigt at være det, og nu beslutningen én gang er truffet er han nødt til at fortsætte de sidste hundrede meter hen til stationen i den lille by. Og ansigtet er blegt, og øjnene fikseret på et punkt lige frem, og intet røber følelse.

Den lille forstadsby er helt stille, og det er som om alt er pakket ind i tåge. Det er ikke mennesker. Det er robotter, androider, der bevæger sig op eller ned ad gaden uden tanke om hvorfor: mekaniske dukker, der er trukket op, så de går ind og ud af butikker. En af dukkerne er gået i stå og sidder på en bænk, hvor den kikker tomt frem for sig. På biler, og bilerne kører i tomgang.

Hvis han havde forladt det i tide, ville han måske have haft et liv i dag. Men han blev hvor han var og *lod som om*, og uge efter uge, år efter år fulgtes han med robotterne ind i supermarkedet for at købe ind, og i weekenden gik han ture i skoven ligesom dengang, hvor alt havde farver, og man mødte fremmede mennesker. Og materielt mangler han ikke noget. Ikke længere. Men han har heller ikke *meget*. Han er ikke rig. Ikke fattig. Ikke glad.

Og han bevæger sig videre ind gennem stationsbygningen, hvor han for mange år siden stod og kyssede Hanne, efter Mariannes bryllup, og op på perronen, hvor en rar mellemlider engang forklarede ham alt om hvad han skulle sige til jobinterviewet to dage efter. Og der kommer en tone, bare en enkelt tone, så det siger *puf*, og han et sekund bliver forbavset og ser sig over skulderen.

Fra inderlommen tager han en slags hulkort med farver, bogstaver og tal, et symbol på kontrol og overvågning, et tegn på, at man kun *har* en begrænset mængde, og at der skal tages fra en med bestemte mellemrum. Og han stempler to gange, for han skal rejse fire zoner, helt ind til byen, og derfra videre til et ægtepar, som er de eneste han stadig ser. Andre end kollegerne.

Og noget ryster over kroppen mens toget langsomt nærmer sig perronen. Kroppen bliver ført ind, og den kikker ned over den lille, velhavende by, og den får øje på et apotek og figurer, der stolper afsted nede på gaden med små, søde hunde. Og noget inde i ham tænker:

»Bliver det altid ved på denne måde?«

– men også dét forsvinder, langsomt og uundgåeligt. Han kan ikke huske det. Der var noget engang. Men det forsvandt. Og der kommer en tone mere, og et strejf af lys, der nærmest er farvet. Men man må vel affinde sig med det, som med så meget andet. Og alt er slået fra, bortset fra øjnene, der stadig er fikseret stift fremad, på det, der er *udenfor*.

Der dukker et rigtigt menneske op. Midt i kupéen, lige foran ham. Hun er gammel, men pæn og velholdt, og klædt nydeligt på. Hun er fremmed, men ansigtet lyser op i et stort smil:

– Hvor ér det dog mange år siden ...

Hun er noget *andet*, og han kan ikke placere hende. Hvis han kender den, må den være en mor til en han kendte dengang, og der kommer et uklart minde om en fest. Og han mærker kort noget, der minder om glæde men det forsvinder igen, som det andet, som alt, og han forstår ikke hvorfor hun står dér og smiler, og han slukker øjeblikkeligt for det, der er ved at blive kontakt.

– Nu skal du høre..., siger hun, og hun bemærker ikke, at han har lukket ned. Hun er glad for at se ham igen. Han kom jo jævnligt hos dem, i adskillige år. Og selvom det er længe siden, han holdt op med at se hendes datter, virker det som i går. Det virker som igår, og han ligner da sig selv. Op af dage. Hun er glad, for det får hende til at føle sig ligeså ung som *dengang*.

Og han ryster på hovedet, som om dét kunne hende til at forsvinde. Men da han åbner øjnene står hun der stadig, og nu giver hun sig til at fortælle om datteren, om Susans studier, der gik over al forventning, og om studieopholdet i Paris og om den store stilling, hun har fået. Men pludselig holder hun inde og ler:

– Men nu er det jo igen *mig*, der bare sidder og snakker, hun læner sig frem og rører ved hans arm, men hvordan går det egentlig med *dig*? –

Og han er klar over, at han *har* set det fremmede væsen før. Og han burde svare. Men der er noget, der lægger beslag på hans opmærksomhed, og han har det ikke som normalt. Det er anderledes. Viser farver.

Det varer ikke længe før den gamle dame spørger:

– Er der noget galt? –

Hendes smil forsvinder lidt efter lidt, og til sidst ser hun forundret på ham og kan ikke lade være med at spørge, om han af en eller anden grund er blevet vred på hende, og helst vil have, at hun går igen.

– Og jeg, der blev så glad for at se dig, – siger hun skuffet og han ser udeltagende på hende.

Hun forstår ikke med sin bedste vilje, hvad der er sket. Han kom i deres hjem stort set hver dag i mere end fire år. Men måske har det noget at gøre med bruddet, dengang, for mange år siden, så hun spørger:

– Må jeg i det mindste hilse?

Men han trækker blot på skuldrene og så står Susans mor af.

Toget stopper ved Hovedbanegården, og han bevæger sig op i hallen, og langt nede på ryggen starter en kulde, som vokser så han begynder at ryste, og han mærker sveden bryde ud under armhulerne. Der er noget, der er tæt på nu. Der kommer et flash, og det rykker tættere på og tager over, og fører ham gennem hallen, og ned ad trappen til udgangen ved Istedgade, og flashen bliver ved lige indtil der, hvor der er junkier.

Han bliver ført videre ud til Vesterbrogade og ind i Scala og han registrerer en lugt af mad, der giver kvalme og minder ham om noget urent. Men kvalmen vækker ham ikke og han bliver ført ud på Rådhuspladsen, og de stiller ham ved et læskur, ved siden af andre figurer. Og der går måske ti minutter, eller tyve, hvor han ikke registrerer noget, og kun venter på, at man finder ud af, hvad man skal stille op med ham.

Efter et stykke tid begynder han at ryste igen, som når man er lige ved at vågne, og der kommer billeder fra en bar, hvor han engang så mennesker sidde og tale med hinanden. Der var én der læste avis og en pige, der kyssede sin kæreste. Og der lyder en stump af en melodi han var glad for engang, og han ser noget, der vel næsten må være et ansigt, men så griber det fat i ham og fører ham væk, og det er slet ikke godt.

Ti år. Ti år med et fast, mekanisk arbejde, og en fuldstændigt automatiseret omgang med kollegerne. »Hej, hej«. »Det er jo det«. »Skal vi ikke skrue over til Voice?«. Ti år, hvis dage han ligeså godt kunne have sat en stor, tyk streg henover.

Det bliver mørkt, og jorden er svampet og smattet, så det kan ikke være lang tid siden det regnede. Folk skynder sig og ser ikke direkte på hinanden.

Han går ud på voldene, og ind mellem træer og krat og ud på vejen igen, og der er trafik og biler som lyser på deres omgivelser med skærende, hvide lys. Han går ud

på gaden, men en lysstråle rammer ham, og et sekund står han paralyseret midt i lyskeglen. Som et under rammer bilen ham ikke. Den snitter ham millimeterfint, med hornet i bund.

Det støvregner, så han får fine vanddråber i ansigtet, og han går ned ad sidegader i saneringskvartererne, og til sidst havner han et mærkeligt sted i nærheden af en kirkegård, men han kan ikke se nogen kirke. Langt borte lyder en klemten af klokker, og det er som om de lægger klangbunden for en sang.

Han går på må og få rundt i det mærkelige kvarter. Det er et åbent spørgsmål om han er faret vild, og han er ikke sikker på, om han har været her før. Men for enden af gaden ligger der er en bar. Og han går ind.

Der er ikke mere end fem mennesker. Der ligger et tyndt lag af et eller andet på bordene, og på væggene er der reproduktioner af billeder og plakater fra en anden tid. Og møblerne må være udgået af produktion, for han kan ikke genkende dem. Der lugter mærkeligt.

Han går op til disken og bestiller øl og snaps hos en bred, sorthåret kvinde. Hun er køn, men hun har mærkelige tænder. De er lidt brune i det, og ovenover er der hvidt tandkød, og han tror nok, det er betændt.

Og hun skænker øl op og han drikker snaps, og han kommer til at tænke på en tid, hvor han investerede og turde håbe.

Det smager bittert, og det dunker i kroppen, og blikket glider ledende, søgende ud i lokalet, og hans øjne befamler personer ude ved bordene. De taler unaturligt lavt. Med dæmpede stemmer. Og her er halvsnavset, og lidt fedtet. Bordplader med plasticlamineret overflade. Og en lugt af spiritussen og tobakken og menneskene i går og i forgårs. Men der står en jukeboks, lige ovre i hjørnet.

Og da han fik øje på den, begyndte det hele at forandre sig, og sløret blev langsomt løftet. Og alt gik galt.

Han så på panelet, og ansigtet udstrålede glæde, da han genkendte musik, de hørte dengang. Der kom følelser af noget, han forlængst havde lagt bag sig. Og maskinen startede, og det var lyden af en tid før syndefald, pubertet og arbejde, og der opstod en urolig klarhed, han ofte havde oplevet som ungt menneske.

Der var smukke kor, og det var meget sentimentalt – men det var netop dét, der vækkede ham og fremkaldte følelse. Det var som et postkort fra hans egen ungdom. En ung mand, der holder om sin Susan, og de kikker ud over Sortedam Dossering.

Og så var der alligevel noget, der skurrede. Gjorde ham urolig. Et af numrene passede ikke rigtigt ind, og ødelagde fokus.

Han nåede ikke at opfatte hvad det var før sangen var færdig, og en ny begyndte. Og det gjorde ham urolig, for noget var kommet til ham, og han havde ventet på det i umindelige tider, men det var væk, inden han fik lejlighed til at gribe det.

Han ventede utålmodigt. For han ville ikke høre efter, han ville ikke høre *det*, han ville høre det andet, han ville høre den anden sang, den mærkelige sang.

Han tastede pladerne ind igen, og gik tilbage til bordet ovre i hjørnet, og billedet rykkede nærmere, og det var helt afgjort et ansigt, og han mærkede en slags vægt på højre skulder.

Og den mærkelige sang begyndte igen, og sløret blev løftet, og det var som om sangen henvendte sig til netop *ham*. Den flød direkte, uhindret over i ham, som en personlig meddelelse: Nogen henvendte sig. Og han måtte gerne svare.

Og mens beruselsen tog til bildte han sig ind, at han havde noget han gerne ville sige. Og han mumlede svaret på alt det, der blev spurgt om, samtidig med at følelserne og erindringerne tårnede op foran ham: Som en stemme fra forgangne tider.

Sangen kaldte på ham, og den lokkede så han ikke kunne stå imod. Han kastede flere penge i automaten og trykkede endnu en gang på *Without You*. Og det spinkle tema blev følsomt antydet på pianoet, og den sørgende, matte stemme tonede frem som sol gennem tåge på en dugget efterårs morgen, i klarhed og i *sorg*:

– No I can't forget this evening
or your face as you were leaving ... –

Og det ramte ham så han fik det som en der elsker. Han gled ind i en uafgrænset betagelse, og han undrede sig ikke over, at fokus hele tiden bliver sat på den person der sørger, men aldrig nogensinde på den person, der sørges *over*. Sangen handlede om *ham*, fordi den handlede om ét menneske, der var helt og holdent løsrevet fra alle andre, og kun havde refleksionen over sin egne følelser tilbage. Og:

– *Harry Nilsson indspillede det. Og han fik en forfærdende død, da samtlige organer satte ud, og lægerne i Californien måtte give op.*

– *Pete Ham hængte sig i 1974, et par år efter at Without You blev nummer et.*

– *Og senere begik Evans også selvmord.*

– *Også Mariah Carey indsang Without You, og løbet blev igen sat i gang. I første omgang blev hendes søster, Alison HIV positiv. Da coverversionen blev et hit, fik Alison konstateret AIDS i udbrud.*

Ordene gled uformidlet ind i hans intoksikerede bevidsthed og han var uden forbehold. For: jeg havde dig, og jeg investerede i dig, og jeg fejlinvesterede, og jeg kan ikke give en eneste grund til at jeg gjorde det.

Han flød sammen med sangen, og de blev ét, og der blev åbnet op, så døren til sidst stod på vid gab, og hvert eneste forsvar, han nogensinde havde haft, var væk, ryddet, ødelagt.

Stemningen i lokalet blev ond. Men han sad alene ved sit plasticlaminerede bord og fortabte sig i sine følelser og fornemmelser. Og når han ikke fortabte sig i følelser af almagt, følte han sig som et lille, forsømt barn, der burde græde. Og øjeblikket efter som en gammel mand, det meste er forbi for.

Sangen var en nøgle, og den åbnede ikke kun op for ét rum. Den åbnede op for det hele, uden skelnen, og han fik kuldegysninger, og tusinde tanker gik i kredsløb.

Han hældte øl i glasset, og da han forsøgte at drikke, spildte han udover skjorten. Og De Andre betragtede ham, og i pauserne mellem de mange afspilninger af *Without You* blev det værre, konstant værre.

Det flød, og han forsvandt dybt ind i sig selv og opdagede en uforståelig og irrationel glæde. Som sekundet efter forvandlede til bitter sorg.

– Det dér er kraftedeme den værste nedtur, jeg nogensinde har været vidne til, – sagde en af gæsterne hånligt. Og en fedladet type, som lignede en kriminel, sagde:

– Så stinkende stiv tror jeg sgu aldrig, jeg selv har været ..., for han, ligesom enhver anden i lokalet, var *irriteret*.

Og uden at nogen egentlig lagde mærke til, hvordan det var sket, stod *HAN* der pludselig. Som en djævel, der dukker op af intet.

Der faldt en skygge henover bordene, og det var som om han sugede det sparsomme lys til sig. Samtaler forstummede og man holdt vejret, for man kendte ham og havde hørt historierne. Han var det nærmeste man kommer begrebet *ond*.

Den store mand så sig om i lokalet, og som ved et tilfælde faldt hans blik på bordet med de mange tomme flasker. Han smilede svagt, da han opdagede den ynkelige stakkel, og smilet var disciplineret og arrogant.

Han bestilte to flasker Gin og ti Tonic og delte ud til et følge af andre store mænd, som langsomt fulgte efter. De tog plads ved disken, og de grinede indforstået hver gang den enorme mand sagde noget. Ikke fordi de morede sig, for det var situationen for tvetydig og anspændt til. Og heller ikke fordi de var bange for ham nu, i dette øjeblik. Men fordi det var vigtigt at understøtte hans følelse af, at de var *med*

ham, at de *hørte til*. De lo, selv når han aldeles plumt og koldt gentog sit »nej«, som svar på et spørgsmål, der hele tiden havde ligget i luften.

Og han opdagede det ikke. For monologen fortsatte, og han så *hende*, billedet blev mere klart, mere perfekt, og når billedet bliver klart er alt i orden og jeg har nået hvad jeg ville. Han huskede endeløse arbejdsdage i kontormiljøet og planer og projekter, som aldrig blev til noget. Men fortvivlelsen ville forsvinde i samme øjeblik, billedet blev fuldendt.

Det dukkede op. Tråde blev vævet sammen, og han bevægede sig. Tilbage. Til Susan og brevet han modtog den dag hun besluttede hun ikke ville se ham mere. Og huset, han kom så meget i. Det dukkede op, det hele. Også den gang han var *mig*. Og hver gang han huskede en episode, eller et menneske, kom han nærmere forklarelsen, og lyset.

Men de talte. De larmede og forstyrrede ham og ødelagde billederne, og der kom en spasme, og han væltede to øl på gulvet foran den store mand. Og man holdt vejret, og den første gæst luskede stiltfærdigt ud af lokalet. På mindre end ti sekunder var det tydeligt for enhver, at nu ville det bryde ud. At der var fare. At den store mand ville vise stil.

Kolossen gik ned til den lille funktionær. Hans gang var afslappet, og der var ikke et eneste udtryk på hans ansigt. Han standsede foran ham, og *pegede*. Ikke andet.

For *det her* var stil. Han *behøvede* ikke slå på ham. I det hele taget *behøvede han ingenting*. Det havde ingen betydning, hvad de små medløbere deroppe forventede, og han behøvede kun at se et øjeblik på den lille mand for at indse, at der var mere prestige i at lade nåde gå for ret, og underbygge myten om, at han ikke var typen, der overfalder uskyldige. Han gik. Djæveln selv kastede et blik på ham – og forsvandt. Uden et ord.

Og supporterne. De små djævle, håndlangerne, instrumenterne – de drak gin og lod som om intet var hændt.

Jukeboksen spoledede tilbage og startede forfra på *Without you* – men så var det som om noget gik itu, og det kogte over. De larmede frygteligt, og billedet var så tæt på at være fuldendt nu. Kun en detalje manglede. Så ville han genkende det, og alt ville blive godt igen. Ligesom dengang. Det eneste han behøvede for at fuldende billedet var to minutters stilhed, to minutter, hvor der kun var *sangen*.

Det kogte over, og han følte han var en anden, og at han nu endelig havde fået *ret* til at hundse med andre, som der altid var blevet hundset med ham, og han kaste-

de et glas op mod disken og råbte:

– Stop! –

Og brikkerne væltede. Den første, der reagerede var en lille fyr med fedtet, lyst hår, en tæt lille mand i udkanten af selskabet. Netop *han* puffede sin barstol væk og funktionæren vågnede med et sæt, og det var som om han blev vækket af et mareridt. Kun for at opleve, at et nyt var startet. Han ville rejse sig, men han mærkede at noget holdt ham fast. Han forsøgte at slide sig løs, men kroppen ville ikke bevæge sig, og han ville råbe om hjælp, men det eneste han kunne sige var ordene:

– nej, nej ... –

Og det lød som protesten fra det lille barn, der er ved at blive voldtaget af en onkel, han ikke for alvor tør sige nej til: Som et svagt pip. Magtesløst.

Og uden yderligere varsel snurrede den unge mand rundt om sig selv, og plantede et cirkelspark i ansigtet på Stig, så han røg hen over bordet, og væltede alt.

Fodsålen ramte perfekt, så den i sin bevægelse nærmest *trak* offeret ned mod gulvet. Et ideelt spark, gennemført helt efter sin hensigt: Det knækkede ikke noget, det knuste formodentligt heller ikke noget. Det *væltede*. Der blev sparket *igennem*. I samme øjeblik cirkelsparket var gennemført blev det fulgt op af et andet spark, nærmest et tramp, i maven, og sekundet efter gik den unge mand i knæ og stemplede to slag på Stigs mund.

Det sortnede, og inden den første opkastning kom, stirrede han op på et fremmed ansigt – et påvirket ansigt, en ondt ansigt, et dumt ansigt. Han så konturerne af en anden person, og en til, og han mærkede et spark i baghovedet, fra en person han ikke kunne se, og endnu en smerte, men fra en anden vinkel.

Og festen startede. De var fem nu, næsten hele kliken, bortset fra den største af dem, der roligt blev siddende ved disken. Og *iaagtto*.

Sparkene faldt i byger. Det gik hurtigt, det var kraftfuldt og alt blev vådt, og ingen turde gribe ind, og de fem mennesker fungerede effektivt og rationelt, som én enkelt krop.

Lokalet blev tomt for mennesker, og bortset fra *Without You* var der kun lyden af noget hårdt, der rammer noget blødt. Der blev ikke talt. Ikke råbt. Kun arbejdet.

Og i løbet af mindre end ti minutter lykkedes det for dem at slukke alt.

Så først holdt de inde. Langsomt og tungt standsede maskinen. Og efter et sidste spark blev den effektive, fælles krop opløst i sine enkeltdele, og de forlod en efter en

stedet, som selvstændige individer.

Der blev skærende hvidt, og han kom et øjeblik til bevidsthed. Da han åbnede øjne-
ne, blev trådene vævet sammen, og billedet blev til det ansigt, han altid havde kendt.
Hendes. Og det stak i ham og lammede ham nedefra og op, fra fødderne op over
knæene og til mellemgulvet. Og dog begyndte det at ryste voldsomt på ham, i hef-
tige dødemands-spasmer.

Alt gik på ham, og legemet vibrerede som et tærskværk, men hendes skønhed
var så grusomt blændende, at hans ansigt blev vådt af tårer.

Ansigtet tabte farve, og han bevægede sig ud i gule og grønne tåger, og selvom
hendes konturer blev diffuse, og farverne flød sammen, som en palet i regnvejr, kom
det svagt fra hans mund, knap nok hørligt, for der blev pumpet blod op i munden,
og han havde svært ved at kontrollere musklerne, og han mærkede et iskoldt greb
om halsen. Alligevel kom det som en hvisken:

– tak ... –

På den anden side af gaden går orgeltoner
og korsang gennem kirkens mure
uden at ødelægge noget,
ud i natteluft
der klæber et vådt blad som minder
om den foregående vinter,
på min venstre skulder. Bag den
ser jeg de steder jeg voksede op
er blevet mindre,
selv den enorme hægebirk
der filtrerede månens lys på mit gardin,
er helt forsvundet, og mennesker taler
i værelset der engang var mit,
med stemmer jeg aldrig har hørt.
Foran mig er den lige vej hjem
der før var snoet,
nu rettet ud til en bredere vej
der bliver længere og længere jo længere jeg løber
væk herfra og ind mod byen
der tårner huse op foran havnen,
hvor en lanterne i masten på mit skib
øser mørket overbord.

Det er april, og man kan vågne
i fire kvadratmeter sol om morgenen
og føle sig udødelig i to minutter.
Og hvis ikke dagenes indhold kom væltende
som bøger fra en skridende reol,
ville jeg øjeblikkelig gennemleve deres last
og sende den tilbage, for ikke som nu
at hjemsesøges
af hele din forrige fødselsdag
hvor vi dine venner var samlet i haven
til solskin, saftvand og kroketspil
som jeg hver gang tabte
uden at nogen opdagede det.
Og mine drømme,
der ellers ikke var sene
til at give et værre bud på alt hvad jeg husker,
men ønsker at glemme
samt alt hvad jeg med møje har glemt,
er forvist til en B-film
der end ikke i provinsen
får premiere.

Jeg går ind i skoven for at høre træerne
sige at jeg hører til her,
men mest for at høre din stemme
kalde på mig.
Alt er stille.
Kun en ahorns vingede nødder river sig løs,
staller og går i spin mod jorden,
og jeg tror at træerne holder vejret,
samler deres rødde som store skørter,
bytter plads når ingen ser det,
for løvet roterer i skovbunden
og skjuler en trappe jeg løber nedad
med arme og ben i akavede vinkler om kroppen.
Sidste trin balancerer perfekt min ene fod
før jeg mærker jorden dreje
mens luften over den
hastigt og sjusket flænges af min krop.

Vi synkroniserer kalendere,
trækker sammen en dag ud
og længere og længere ud,
langt ud over et par uger
som den ovale weekend hvor vi en nat
stod på randen af det gamle år,
og du lagde armene om mig bagfra,
så jeg kunne læne mig ind mod din brystkasse
med hovedet bagover uden at snuble,
mærke din ånde mod min kind,
mens lysregn og mørke
der duftede af svovl og fugtig asfalt,
dalede langt ind i det nye år. Det nye år
som vi straks begyndte at fylde og slide
og tillægge et højere tal
samt løfter vi selv fandt på.
Og det faldt mig ind i stilheden
og mørket mellem bragene
at jeg temmelig længe havde øvet mig i at leve,
og at det måtte være muligt at gøre det
helt selvfølgelig,
som havde jeg vænnet mig til det.

Så kan alle de ord du sendte mig,
alle de ord jeg har trykket til huden
over hjertet som små skiftinge,
stå ugenert på papiret,
myldre rundt i min taske,
i baghovedet, i luften. Jeg har alt for travlt,
vil lægge armene om din nakke og en og en sammen
på sofaen, helt tæt sammen med hud og køn og ben,
og hviske at du ikke må gå og en masse mere
og viske det hele ud i vandret begær.
Og fordi det er højlys dag
(og det høje lys gennem vinduet er så smukt om din krop)
er jeg blændet
og spekulerer ikke på andet
end hvordan jeg skal se dig fra alle vinkler,
men der er ingen tvivl: du er her,
og inden jeg får samlet mig helt
vil du skille mig ad,
løfte, sænke, vente, lukke varmen ind.

HUN HEDDER MARIA OG ER FØDT UDEN STEMME

Hendes far er en fabelfugl, der kan brede sine lår ud som vinger, og på dem kan hun sidde mens de flyver til lyden af hans stemme, der er tør og skarp som vinden i Tibet. Hun har altid vidst, at hun var en Garuda, ordet har levet i hende som et usynligt organ, det organ, hvori andre har deres stemme, men det er først det øjeblik hvor hun hører navnet, at hun med ét ord kan beskrive sig selv. For dette ene ord er hun ham dybt taknemmelig. Tak, siger hun overstadigt med smil og arme og kys, og må høre det hele igen. »Garudaen ligger inde i ægget og er fuldstændig flyuefærdig«, hvisker vinden fra Tibet, og himlen er klar og syngende over bjergene, det uendelige blå kun brudt af en ådselæders silhouet. »Ga-ru-da«, prøver hun at sige mens de flyver, men må tage farver og papir til hjælp. Hun bærer dem altid med sig, farverne og papiret, under huden, usynligt. »Ga-ru-da«, tegner hun, skriver hun, og fuglen med de udbredte vinger, som hun sidder på, siger hun har talent, hvisker det med vinden fra de tibetanske højder, fra templer og geder med ringlende klokker. Hun kysser ham med rød tusch på sine læber, tatoverer sin taknemmelighed ind i huden på hans hårede bryst; han har vist hende hvem hun er, og hun svæver når hun går, svæver når hun sover, og lyden hun aldrig kan udsige, kun skabe med farver på papir, er den tørre, skarpe vind fra de tibetanske højder, fra sagnet om en ganske særlig flyvefærdig fugl, der ligger og venter inde i ægget.

Hun svæver den dag nabodrengen kommer og henter hende, siger der er noget hun skal se. Lykkeligt følger hun ham gennem hækken, gennem en tunnel af grønt, med en voksende andægtighed, i takt med at hun kan mærke på ham at de nærmer sig hans hemmelighed. Hun elsker hemmeligheder! Han viser hende ruden, og hun trykker sig ind mod den, mærker det kølige glas mod panden, næsen, læberne; hendes ånde får den til at dugge, og gennem duggen, gennem dette slør, ser hun manden, der er nøgen og på en måde alt for sårbar; ansigtet er åbent på en måde hun aldrig før har set, næsten revet i stykker, revet midt over, munden er åben og ganske skæv, øjnene lukket for den anden virkelighed, den hun befinder sig i, havens virkelighed, rudens. Bag ruden ligner han en stor strandet fisk, der snapper efter vejret, mens den holder om en havfrue, der aldrig nogensinde kan følge med op i hans verden på land. De har kun kort tid at leve i endnu. De lever i en vandverden – skønt han mest af alt ligner en strandet fisk – og i den er der ingen stemmer, ingen

lyd, kun trykket, der gør den ellers blege hud glødende under det flagrende hvide hår og skægget på hagen hun altid har elsket at sno. Hun har altid elsket ham, manden der er en fisk, med kys og tusch, papir og arme.

Hendes mor fik aldrig nogen ord om den anden verden hun måske havde set gennem en dugget rude. Hustruens forsvandt i det store dybblå ocean, da nabodren-gen pludselig flyttede og hendes far, fuglen, blev gammel på en nat.

Den gamle fugl er død, vingerne ligger tæt ind til kroppen, øjnene er lukkede, og hun ved at hun aldrig skal se dem åbne mere. Han fires ned i graven og dækkes til med muld; en blød sort dyne. Han bliver puttet, tænker hun og husker, at der var engang hvor han puttede hende under dynen, strøg hende over kinden og hviskede deres navn, hendes navn: »Ga-ru-da«. Og med dette navn gled hun bagud i søvnens stjernemat.

Hun går hjem alene, føler ingen trang til at drikke kaffe med sin mor og hendes gæster, føler derimod trang til at male. Hun er næsten lige flyttet ind i huset med værkstedet, og inde i værkstedet, for åben dør, sætter hun sig ved bordet, kommer farver på papir. Papiret er hendes hud og har altid været det, skønt det er tykkere. Papiret kan studeres som huden, det har tegn, mønstre, rynker, dun. På væggene hænger udspændte lærreder og venter tålmodigt. Hun ved, at hun leder efter noget når hun maler, noget usynligt, noget ordløst, som kun farverne kan give krop. Hver gang hun har malet et billede sidder hun længe foran det og undersøger om dét er kommet med – for hun er sikker på at hun vil kunne genkende det. Men dét viser sig ikke, og hun kommer ikke tættere på at kunne give det ord. Ikke før denne dag, hvor den gamle fugl er gledet bagud i søvnens stjernemat og hun selv gledet ind i farver og papir. Engang var det ordet Ga-ru-da hun måtte give lyd med farver, ordet der var kommet til hende med den tørre, skarpe vind fra Tibet. Nu ved hun, at det er en anden lyd hun forsøger at indfange i sine malerier; den sprøde lyd af en skal, der revner, øjeblikket hvor Garudaen og verden mødes for aller første gang.

»Jeg findes i stilheden«, har nogen skrevet på den blok jeg finder i værkstedet.

APOKALYPSE

Det var i sommeren 1986. Jeg husker det tydeligt, for det var det år, Michael Strun-ge tog sit liv. Jeg havde sat mig på terrassen, og varmen fra fliserne forplantede sig til mine bare fødder. Der lød stemmer fra naboen og ellers kun fjern skramlen fra S-banen. Jeg tog glasset, drak og mærkede rødvinen brede sig i kroppen. Vi har egentlig to af de glas, de er i jugendstil, og vi tog dem med hjem fra Berlin, før muren faldt. Det er dem, vi plejer at drikke af, når vi deler en flaske god vin.

Jeg var alene den aften, Bente var ude at undervise, og jeg skulle skrive en arti-kel. Jeg åbnede mappen og begyndte at kigge i mine papirer, men blev afledt af en puslen. Jeg trak fødderne op på stolen, nogle grene bevægede sig, og et dyr krøb ud under en taks. Det kom hen mod mig, dets små kløer løb over fliserne, før det stand-sede ved bordbenet. Jeg kunne høre dyrets åndedræt, og så løb det ud i lyskredsen fra myggelyset. Det var et pindsvin, det snusede til mine sandaler og lagde sig ved siden af dem. Jeg rejste mig, og gik ind i mørket i køkkenet. Lyset fra køleskabet blændede, da jeg åbnede lågen og tog en karton mælk. Jeg hældte op i en tallerken og listede tilbage gennem stuen, men idet jeg trådte ned på terrassen, gav det et jag i min fod. Jeg mærkede noget give efter og hørte et lille pib. Så faldt jeg, jeg hørte tallerkenen splintre mod fliserne, og stirrede på klumpen ved dørrinet. Der løb blod ud mellem piggene; og den bevægede sig. Men det værste var alligevel smerten i foden. Jeg kravlede ind, og op på køkkenbordet, hvor jeg undersøgte fodsålen under halogenlamperne. Der var kún aftegninger af pigge, ingen der sad fast. Jo, ved hælen var der en. Den stak ud gennem huden, men da jeg forsøgte at tage om den med en pincet, forsvandt den.

Jeg blev siddende. Så trådte jeg ned, og haltede ud. Jeg tændte terrassebelysnin-gen. Skårene fra tallerkenen lå spredt på fliserne, og der var trukket en blodstribе hen til bordet. Jeg haltede derhen, bøjede mig over pindsvinet, det bevægede sig stadig, og dets øjne stirrede. Jeg hentede en skovl og løftede pindsvinet ud på fliserne mel-lem glasskårene. Så slog jeg på det. De første tre slag gav efter, men så var jeg sikker på, at jeg slog det ihjel. Jeg slukkede myggelyset, fejede terrassen, spulede med have-slangen, og tømte rødvinglasset. Så gik jeg ind, lukkede døren, slukkede terrassebe-lysningen, børstede tænder, klædte mig af og gik i seng. Jeg betragtede loftet, lukke-de øjnene, åbnede øjnene, lukkede dem igen og mærkede søvnen komme.

Jeg gik hen til kuffertbåndet. Plastikposen med to flasker Drambuie og cigaretterne holdt jeg i den ene hånd, min lærredstaske stillede jeg på gulvet. Jeg havde hørt den historie før, men pludselig begyndte det at klø på venstre kind. Jeg kradsede, men det hjalp ikke. Jeg tog lærredstasken over skulderen, gik frem og tilbage langs kuffertbåndet og spejdede efter min store lysebrune læderkuffert. Jeg kradsede igen. Der var kommet et hævet punkt, ligesom en filipens. Den er så latterlig, den historie, men jeg gik hen til toiletterne for at se mig i spejlet. Mit ansigt var rødt og hævet, og der var en byld på kinden. Jeg følte på den, den virkede spændt af materie, og mens jeg følte, voksede den, og i materien fornemmede jeg små bevægelige rogn. Så hurtigt gik det ikke i historien. Der kom han hjem fra syden, var hjemme et par uger eller en måned, før det skete. Bylden brast, og edderkopper myldrede ud. Og så ... jeg må have kradsat for hårdt, for de væltede ud, kravlede mod min tinding og faldt fra kæben i lange spind. Mit spejlbillede sløredes, og så faldt jeg. Jeg mærkede stengulvet mod min nakke, og hørte stemmer og sirener i det fjerne. Fire hænder, tog mig og lysene blev fjerne bag en matteret rude. Ambulancedøre smækkede. Og motorstøjen rumlede under mig, sirener hylede og ambulancedøre åbnede igen, og hjulene under mig, og elevatoren, og afdelingsskiltene over mit hoved, og stilheden, og de grønne kitler, og jeg var alene, og det gjorde ikke ondt, når de skar i kinden, og stemmerne var lave og rolige, og de havde aldrig set noget lignende, og det var ligesom i den historie. Og jeg lukkede øjnene, og jeg åbnede dem igen. Jeg lå i min egen seng i vores eget soveværelse. Det var morgen, og jeg betragtede loftet.

Jeg vågnede om natten den 9. november 1989. Jeg ved det præcist, for det var den nat Berlinmuren faldt. Optagelserne af de østtyske grænsevagter med sænkede våben må have gjort indtryk, for det var dem jeg så, da jeg vågnede. I mørket anede jeg Bente, hun var stadig smuk. Hendes neutrale træk gjorde hende både klassisk og moderne. Formfuldent. Hun var nøgen under dynen, jeg var selv nøgen, for vi havde haft sex. Hun havde lagt sig ind under min dyne, og jeg havde kærtegnet hendes bryster. De var ikke store, de var ikke små, de hang ikke, og de strittede ikke. Jeg havde set rigtigt dengang. Jeg satte hånden under kinden for bedre at kunne betragte hende, men mærkede en lille hårdhed mellem hånden og kindbenet. Det mindede mig om noget. Jeg rejste mig, gik ud i badeværelset og så i spejlet. Mit ansigt var rødt og hævet, og der var en byld på kinden. Det var som den historie, det var som den nat for år tilbage. Jeg følte på bylden, den var spændt, jeg kunne genkende fornemmelsen, og mens jeg følte, voksede den under mine fingre. Men det var noget hårdt, der bevægede sig i materien.

– Bente, råbte jeg. Det er ligesom i historien. Jeg har drømt det. Det er tilbage.

Jeg kløede, huden blev tyndere, og hårdheden pressede på indefra. Jeg så det igen, kuffertbåndet, mig selv, mit ansigt i spejlet. Og så skete det. Jeg mærkede

stengulvet mod min nakke. Og sirenerne, og Bente råbte mit navn, og løb fra badeværelset til entredøren. Igen og igen. Jeg kradsede med neglene i kinden, det vár som i historien, det var som i drømmen, og det var som i virkeligheden. To mænd i nylonuniformer stod stille i to sekunder, før de løftede mig op på båren. Det kløede på kinden, og ambulancedøren smækkede i for enden af mine fødder. Sirenerne skreg, motoren rasede, der var underligt stille bag de matterede ambulanceruder, og kløen blev ved, og falckrederen lænede sig ind over mig og holdt mine arme. Han så væk, og han var stærk, og kløen blev til smerte. Og ambulancedøren åbnede, og hospitalslys, og bårehjulene i skinnerne, og bårestativet foldede sig ud under mig, og smerten i kinden, og min egen jamren, og stålelevatorens hylen opad og opad og opad og den forsinkede standsning og nylonærmerne og skydedørene og afdelingskiltene, der fór over mit hoved, og glasdørene og stueskiltene der fór over mit hoved, og de holdt stadig mine hænder, der ville kradsede, og de holdt stadig på mine skrig med berøringer på min pande, og de barberede mit skæg af, og båren kørte og kørte under mig, og løbende træskoskridt gav ekko i mit kranium. Svingdøre slog til side bag mit hovedgærde.

– Bente, hvor er du? Forræder.

Svingdøre slog sammen for mine fødder. Hænder løftede mig over på operationsbordet, og bagfra dukkede skikkelser i grønne kitler frem i mit synsfelt. Skulder ved skulder med øjne mellem blå krøllede plastikhætter og blå krøllede masker. Når jeg så ind i øjnene, smilede de, som om de havde sjæl. Væggene bevægede sig. Operationslampen blændede som en sol. Blanke instrumenter dansede på en metalbakke. Alt det døde levede, og det var ikke sådan, det skulle være.

Kanylen sendte en lam summen ind i mit hoved, og to underarme lagde sig tungt på mit bryst. Jeg kunne høre gummihandsker, der bevægede sig, og at det raslede. Så åbnede kinden sig langsomt i en flænge. Jeg fornemmede smerteløse bevægelser i huden, og blod der løb ned af halsen. Våde smask fra såret og lugten af materie gav mig kvalme. Til venstre kunne jeg ane refleksioner i de hvide klinker. Jeg savnede Bente, og reservelægen beroligede med glatte, irriterende tommelfingerkærtegn. Jeg begyndte at ryste, mine ben sparkede mod operationsbordet.

– Rolig, rolig.

To kroppe låste mine ben, mens kirurgerne regerede dybere og dybere inde i mit hoved. Jeg lukkede øjnene, de skrabede mod kindbenet og så... stilhed. Jeg kunne høre, at alle holdt vejret, og at nogen forsvandt gennem svingdørene. Så raslede de igen med metalbakken, og de begyndte at sy. Jeg kunne mærke, at de hev i huden. Trådene trak brækfornemmelser ind i mig, og da det endelig var forbi, da jeg åbnede øjnene, var lægemaskerne borte, og jeg stirrede op i operationslampens slukkede sølvsol.

Sygeplejersken hjalp mig, tog mig under armen og førte mig ud.

– Hvad var det?

Gangen var stille med gelændere langs begge vægge, og hun holdt mig under armen. Hun havde briller, og åbnede døren til laboratoriet.

– Vil De se?

Der stod professor på mandens kittel, og jeg gik hen til mikroskopet.

– Den har vandret, sagde han.

Professoren justerede lyset, så jeg tydeligere kunne se. På en sløret baggrund strakte pindsvinepiggen sig i hele mit synsfelt.

– Hvor er den stor. Jeg hørte min stemme knække over.

Så vendte jeg mig og så ind i professorens ansigt. Han smilede.

DE DRILLER

Når regnen falder
fra metalskyer
og tågen slutter tæt
om al barmhjertighed
så står ildbarnet
på bunden af en skolesø.
Latteren driver som fugle
over hovedet,
snart skal det lille æg kanøfles.
Vi vil kaste det første
hak mod hans tynde skal
vi vil aldrig acceptere det orange køn.
Vi vil smadre ham normal
og fliseformet
vi vil aldrig lade ham slippe
afsted med at være orm eller digter
ikke i vores verden
af våde håndklæders piskende
sandhed.

SORT FLØDE

Det er aften og insekterne
vokser med et rødmende mørke,
okser trækker kloden efter sig som en plov,
havet slår i tindingen. Ordet er et
baslys der brænder i den høje mund,
i begyndelsen er der hud . Senere, vi
trylles ud af det usynlige ærme, tørrer
øjnene for kød og svæver. Tiden er
en øgle som kigger sig over skuldren
efter knuste æg. Der er kun lædersolens
sidste slag på det hvide tapet, den gale
præst, der presser sin bøn gennem kirken
og dig Maria
der drikker fløden sort af erindringskalke.

ARV OG GÆLD

Morfars fingre er skader med
sølvnæb, København en åben kvinde
lige i synet. Øjne, der triller gennem gaderne
så store som ambulancer. Jeg sidder
på trappen til ismejeriet og siger petroleum
eller kærnemælk. Slikker på sproget
som er på rov mellem løse tænder
og dun. Så rejser jeg mig og går ned
i kælderen. Der er helt mørkt, bortset
fra når en mund gløder. Jeg kan se mit
 eget ansigt i vinduet og et stykke af vejen
 kan jeg følge en skygge. Den går lige
 igennem, mens skår af Absalons heste
 lyser som rotter i kulørte hjul.

NYDJÆVEL

de kalder det daisyland på grund af blomsterne ligesom hende der vækker mig med en pisk og dagen starter på fire slag som var der aldrig nogensinde gået timer hvor jeg havde natten som transport til i dag og hun får mig til at græde og pisse i stolper af smertejunk jeg vader over dagene for stedse og der er ingen tid til ynke der deler lige dage i helvede for hede dage i himlen jeg læner mig tilbage og hænger mig i den og hendes hud der falder fra ørerne og ned og der er ingen hjælp at hente lige meget hvor meget hun end rev men hun vidste også hvad de snakkede om og det var lige gået op for hende at det var ved at blive sommer og ikke november og jeg får et kys i mørket og et gevær med på cyklen ud over marken nu kan jeg ikke ringe til dig mere

men jeg lyver og fortæller vennerne at min bror er død for jeg kan ikke gå ind i et rum uden at lyve og jeg kan ikke gå forbi en grønthandler uden at stjæle men så står vi der min bror og jeg på gaden ængstelige brunstige og drømmeløse det regner og han hopper op på mine skuldre som en søn på sin fars og han er tung og vi griner og vakler afsted og jeg må bede ham om at hoppe ned hvor vi stopper ved et fodgængerfelt og jeg fortæller ham om en film jeg ikke synes han skal se og han siger »du skal lære at slappe af – din kritik er alt for entusiastisk du skinner igennem den« siger han og jeg ved at han har ret selvom det ikke får mig til at slappe af eller at hade mindre

jeg er i mit eget land og leder efter marmelade men det er alt sammen om dværgene med de mærkeligste grunde til at begå selvmord med røde hatte og med blå hatte

Fuglenes kroppe
 er vokset
 griber med kløer
 om sorte grene

vanter
 holder hinanden med hænder
 indeni. På jorden
 falder sneen
 sammen

tungt ligger sporene
 uudfyldt bristende;
 jorden skælver
 åbner sig, sluger
 også denne mangel
 på fødder
 beholder den
 som sin egen

△

Du har så sære former
 for tiden, dine øjne
 ikke længere så runde
 som de var vender siden til
 løber langs panelerne
 hvor støv står børsteagtigt rejst,
 dine hænder, de som

fløj med fugle nu ligger de
 i skødet
 dit eget
 din uskyld
 har jeg berøvet os
 og lader munden løbe
 af med alt
 hvad vi har at sige hinanden:

En tavsheds stormflod
 der sprænger alle vægge,
 selv skyggerne og skæret fra lampen
 falder ud
 og lader os sidde
 forhudede som før
 i hver sin del af det møblement
 der nu står dækningsløst og uden ret
 til at bære betegnelsen stue

I dette mørke
 nedsænket for at du ikke skal se
 alt det vi tabte imellem os
 søger jeg stadig dine øjne.
 Men mit blik er alt for skarpt
 på flugt fra sig selv
 når det jager tværs igennem
 dit ansigt og ud
 bag dit hoved
 hvor tingene står
 med nøgen ryg mod universet

BIDRAGYDERE #19

MORTEN ALSINGER, f. 1963, bor i København: Romanen *Fuga* – sammen med Jakob Ejersbo (Tiderne Skifter, 1998).

HENRIETTE HOUTH, f. 1967, bor i Århus: Digtsamlingen *Samling* (Gyldendal, 1997).

KIM JOHANNESSEN, f. 1969, bor i København: Romanen *Stumper & stykker* (Lindhardt og Ringhof, 1997).

MIKAEL JOSEPHSEN, f. 1961, bor i Svendborg: Digtsamlingen *Havet under huden* (Borgen, 1998).

METTE MOESTRUP, f. 1969, bor i Århus: Digtsamlingen *Tatoveringer* (Gyldendal, 1998).

PETER NORDAHL, f. 1960, bor i København: Novellesamlingen *Udkast til virkeligheden* (Samleren, 1998)

CHARLOTTE TITIKA RØTKJÆR, f. 1963, bor i København: Digtsamlingen *Nomade-rum* (Gyldendal, 1997).

JAN SONNERGAARD, f. 1964, bor i København: Novellesamlingen *Radiator* (Gyldendal, 1997).

ULRIKKA STRANDBYGAARD, f. 1964, bor i Åvang ved Lejre: Romanen *Labyrintens latter* (Rosinante, 1997).

JEANNET ULRIKKEHOLM, f. 1959, bor i Tåstrup: Romanen *Englens fod* (Gyldendal, 1997).

DEBUTANTER 1997-98

#18 #19

GIDSEL FALSIG PEDERSEN

JEANNET ULRIKKEHOLM

CATRINE WERCHMEISTER

KIM JOHANNESSEN

JAKOB EJERSBO

METTE MOESTRUP

ANNE LISE MARSTRAND-JØRGENSEN

JAN SONNERGAARD

THØGER JENSEN

CHARLOTTE TITIKA RØTKJÆR

ROBERT ZOLA CHRISTENSEN

ULRIKKA STRANDBYGAARD

KASPAR KAUF BONNÉN

PETER NORDAHL

CLAUS BERG

MIKAEL JOSEPHSEN

ELSE TRANBERG HANSEN

MORTEN ALSINGER

JESPER LUNG-GUNG

HENRIETTE HOUTH

